

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.

Letnik II.

V Ljubljani, oktobra 1885.

10. zvezek.

Praznik sv. rožnivenca.

I. Sv. čistost — studenec notranjega miru in veselja.

Blagor tistim, kateri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo. Luk. 11, 28.

Sv. Dominik je bil prvi, ki je zložil sv. rožnivenec, kakoršen je zdaj pri nas v navadi. Ko je ta svetnik v Rimu pridigoval in ljudem svoj rožnivenec z vso gorečnostjo priporočal, je bila neka nečimerna, posvetna ženska, z imenom Katarina, tako močno ginena, da se je neutegoma k njemu podala ter ga prosila, naj bi tudi njo zapisal v bratovščino sv. rožnivenca. Sv. Dominik ji to prošnjo rad dovoli in zapiše jo v imenovano bratovščino. Katarina je jela sv. rožnivenec zvesto moliti, grešnim šegam tega sveta pa se vendar-le ni hotla odpovedati; rada bi bila namreč svoje molitve, sv. obhajila in češčenje Marije Device s plesom, s posvetnimi norijami in s svojimi nečimernostmi sklenila: rada bi bila Marijo častila, zraven tega pa tudi s svetom norela; rada bi bila Bogu in hudiču ob enem služila, kar pa ni mogoče, zakaj Jezus Kristus pravi: *Nihče ne more dvema gospodoma služiti*, če take reči ukazujeta, ktere so si nasproti. Zavoljo tega njenega na dve plati omahljivega življenja jo je sv. Dominik večkrat svaril, ona pa ni nič marala za to svarjenje. Poslednjič jo Bog še po čudežu svari. Ko je en večer za mizo sedela, je bila vsaka jed, ktere se je dotaknila, s krvjo polita. Katarina se tega vstraši, ker ne vé, kaj bi to pomenilo. Zdajci pa zasliši glas: „Ne čudi se temu, kar tukaj vidiš; zakaj to ti vsaki dan delaš, ker mešaš mojo kri s šegami tega sveta, ko namreč sv. obhajilo pogostoma prejemaš z omadežanim srcem; ti praviš, da častiš mojo Mater v njenih bratovščinah, pa ji nečast delaš s svojimi pregrehami, zato pridem poslednjikrat te svarit: delaj pokoro!“ Glas umolkne — glas božjega Zveličarja, kateri hoče pogubljenja oteti zgubljeno dušo. Katarina jame milo jokati, brž se podá k sv. Dominiku, se mu spové vsih svojih grehov, dela pokoro in srečno umrje v nekem samostanu.

To prigodbo je sv. Dominik rad pripovedoval takim posvetnjakom, ki so mislili, da so njih duše dobro zavarovane in da jim ne more spodleteti, če le kake molitvice Mariji v čast opravljajo. Mi pa, preljubi, ne smemo tacih misel biti in ne se po njih ravnati. Prav je sicer, da Mariji Devici na čast molitve opravljamo; prav je, če se v to ali uno bratovščino zapišemo; prav je, če se brez zamude svojih dolžnost na to ali uno božjo pot podamo iz svetega namena; toda to ni še vse, Marijo vredno počastiti; memo tega moramo še tudi po njenem zgledu živeti, njene čednosti posnemati, ker posnemanje njenih prelepih čednost ji je najbolj prijetno počesčenje in je najbolj gotova pot k nji — naši materi — v sveti raj.

Kristijani, koliko Marijinih čednost pa moramo posnemati, da bomo njeni pravi častilci, njeni ljubljene otroci? Vse njene čednosti moramo posnemati, in sicer sleherni po svojem stanu, zlasti pa kraljico njenih čednost, namreč sveto čistost. Da bote pa to Marijino čednost tolikanj raje posnemali, si toliko bolj zanjo prizadevali, hočem danes zopet o njeni lepoti in vrednosti govoriti, ne, da bi s tem hotel koga spodbujati, naj obljubi Bogu in Mariji vedno deviško čistost, o tega ne, ker take hitre, malopremišljene obljube človeka lahko spravijo v take zadrege, iz katerih ga le samo papež rešiti morejo; ampak le zato hočem o njeni lepoti in vrednosti govoriti, da bi vas nagnil, naj sleherni po svojem stanu svojo čistost skrbno varuje, bodisi v deviškem ali v vdovskem ali zakonskem stanu.

Razložil vam pa bom to-le: Sv. čistost je studenec notranjega miru in pokoja, studenec nebeškega veselja; nasproti pa je nečistost kalni vir dušnega nepokoja, mnozih težav in britkost.

I.

Če že močno veseli slehernega vojvoda, ki s svojo vojsko sovražnika premaga in ga v svojo oblast dobi: koliko bolj mora še-le veseliti človeka, ki svojega najhujšega sovražnika, t. j. samega sebe premaga ter svojo poželjivo naturo tako podjarmi, da mora biti njegovemu duhu pokorna. Kdor namreč samega sebe premaga ter nad svojo spačeno naturo tako gospoduje, da ga v nesramnost ne potegova; je njegova zmaga v božjih očeh več vredna, kakor zmaga unega junaka, ki s topovi trdnjave podira in mesta v svojo oblast dobiva; zakaj ta njegova zmaga mu donša le posvetno, minljivo čast, zmaga unega pa, zmaga namreč čez dušnega sovražnika, mu zagotavlja nebeško

večno čast, venec večnega plačila, venec, ki ga bo sam Jezus Kristus zmagovalcu na glavo djal. Kdo bi se tedaj take zmage ne veselil?

Če veseli popotnika, ki je tolovajem — roparjem za cesto prežečim ubežal in da je svoj dasiravno ubožni zaklad — svojo revščino odnesel: koliko bolj mora veseliti kristijana, če nesramnim zalezovalcem čistega življenja uide ter svoj najdražji zaklad otme, namreč sveto čistost, ki zaklade vsega sveta neskončno presega!

In pa res, kako bi ne veselilo človeka po sleherni prestani hudi vojski s svojimi dušnimi sovražniki; kako bi sladkega miru in pokoja v svojem srečju ne občutil po sleherni zadobljeni zmagi, ker mu njegova vest — njegov notranji sodnik — božji glas — po sleherni premagani skušnjavi zoper čistost tako-le veselo spričevanje daje, rekoč: Blagor tebi, duša moja! Dobro si se vojskovala, svojega notranjega sovražnika — svojo poželjivost — si potrla s sv. križem božjim, s pogledom v nebo, klicaje Marijo prečisto Devico na pomoč; dobro si se vojskovala, tudi svoje zunanje sovražnike, sovražnike čistega življenja, brezbožne zapeljivce in ponočnjake si junaško premagala s strahom božjim ter se nisi hotla ž njimi meniti, ne pečati; hudiča si vselej — tudi z grdo — zapodila, kolikorkrat se ti je prilizoval in te s svojimi obljubami preslepiti hotel. Blagor tebi, čista duša, bodisi možki ali ženska, blagor tebi — govori še dalje božji glas — lahko si zdaj vesela, da te nobena stvar, ne človeška pa tudi ne peklenska moč, ni mogla ločiti od ljubezni Kristusove, od ljubezni do svete čistosti. Noben še tako samotni kraj, nobena še tako trdna noč, nobeno še tako prilizeno pregovarjanje, nobene še tako velike obljube, nobene še tako prekanjene zvijače te niso mogle preslepiti in v greh nagniti. Še si zvesta hči nebeškega Očeta, še si čista nevesta Jezusa Kristusa, še si posvečen tempelj sv. Duha, še si ljub otrok Matere Marije, prečiste Device, še si družica angeljev, še si veselje vsih nebeških prebivalcev pa tudi vsih dobrih ljudi na zemlji.

Preljubi v Kristusu, zdaj mi pa povejte, kaj mora neki čista duša, čist človek, v sebi čutiti, če mu njegova vest — božji glas tako veselo spričevanje daje? Gotovo da srčni mir in pokoj, nekako nebeško sladkost — nebeško veselje. Sveta čistost je tedaj zares studenec miru in pokoja, studenec nebeškega veselja.

Ta njena sladkost v srečju, to njeno veselje pa še večje prihaja, če z očmi sv. vere gleda v nebeško kraljestvo, kjer se angelji veselijo njene zmage in ji srečo voščijo, kjer nje tovarši in tovaršice že večni mir in pokoj uživajo in že dokončano svetlo krono svoje čistosti

nosijo. Gledaje v sveta nebesa si čista duša misli, notranji glas ji pravi: Glej, nevesta Kristusova, tvoja obvarovana čistost te veže z vsemi deviškimi dušami v svetem raji: sv. Kazimir, sv. Alojzij, sv. Stanislav in tisoč in tisoč čistih mladenčev so tvoji drugi; sv. Neža, sv. Barbara, sv. Cecilija in tisoč in tisoč družih devic so tvoje družice pri tvoji zaročitvi s Kristusom in ti srečo voščijo in te želijo sprejeti v svojo veselo družbo. Tudi za-te pride srečna ura, da se boš po dokončani kratki vojski k njim preselila in ž njimi za Jagnjetom hodila in sveto pesem pela, pesem, ki jo znajo le deviške duše peti. Toraj se še dalje srčno vojskuj za svojo čistost, saj je to vojskovanje vredno nebeške večne krone. Vsaka zatrta nečista misel, vsaka premagana pregrešna želja, vsaka obrzdava zunanjih počutkov je zapisana v bukvah večnega življenja, in vtakne nov žlahten kamen v pripravljeno nebeško krono. Kolikor trša je zdaj tvoja vojska, toliko svetlejša bo tudi tvoja nebeška krona. Kolikor dlje bežiš od zapeljivcev, toliko bliže Jagnjeta boš ostala. Neomadežana čistost ti bo ob svojem času odprla vrata v nebeški Jeruzalem, kjer ni več nobene vojske, ampak večni mir in pokoj.

Take vesele misli v čisti duši, tak prijeten božji glas v nji, take svete obljube jo gotovo navdajajo z novo srčnostjo v sveti vojski s sovražniki njene čistosti, po vsaki dobljeni zmagi pa jo napolnjujejo z veseljem in tolažbo, zlasti pa ob smrtni uri. Na smrtni postelji še-le začne človek prav okušati presladki sad svoje neomadežane čistosti; ta čednost mu hladi srce, ker mu zmanjšuje strah pred oestro sodbo božjo in ga s takim trdnim zaupanjem navdaja, da lahko sam sebi srčnost daje ter si prigovarja, rekoč: Ne boj se, duša moja, ne boj se iti iz tega umrjočega, trohljivega telesa, ki ti je toliko in toliko skušnjav in nadlog delalo; ne boj se stopiti pred sodbo božjo, saj Jezus Kristus ne bo pogubil svoje čiste neveste, ktera mu ni nikoli prelomila zvestobe svoje; ne boj se stopiti pred sodbo božjo, saj sv. Duh ne bo zapustil svojega tempeljna, katerega mu nisi nikoli oskrunila; ne boj se, duša moja, iti v večnost, saj bo Marija devic Devica svojemu deviškemu otroku naproti prišla in ga pod svoj plašč vzela, saj bodo angelji božji svojo deviško prijateljico spremljali pred sedež milosti božje in hvalili njeno čistost, saj bodo nebeški drugi in družice obdajali svojo tovaršico in za njo prosili: ne boj se, duša moja zastran prihodnosti, saj je Bog sam obljubil v sv. pismu, da pojde tisti na sveto goro — v nebeški Jeruzalem, *kdor je nedolžnih rok in čistega srca*. (Ps. 23, 4.) *Blagor jim, kateri so čistega srca; ker oni bodo Boga gledali*. (Mat. 5, 8.)

Glejte preljubi, tako veselo upanje daje sveta čistost človeku na njegovi smrtni postelji; zatoraj je lahko ves miren in pokojen, ves utolažen v svojem srcu. Tako tedaj sveta čistost že na tem svetu plačuje njega, kdor jo v sebi in na sebi brez madeža ohrani. Sveta čistost je tedaj res studenec miru in pokoja, studenec nebeškega veselja. Toraj pravi sv. oče Efrem: *Čistost je zavetje brez viharja, polna miru in pokoja; ona razveseljuje njega, kdor jo posestva, . . . ona je mati duhovnega veselja.*

II.

Ko pa trdim, da je čistost studenec miru in pokoja, studenec duhovnega veselja in tolažbe, moram vam pa še tudi povedati, da je nečisto življenje kalen vir mnogih težav in britkost, zaléga grizečega črva v vesti, težek kamen na človeškem srcu ali z družimi besedami: Nečistost nakoplje človeku mnogo težav in britkost, mu podere dušni mir in pokoj, mu zleže črva v vesti, ki ga neprenehoma grize, mu greni življenje.

Dokler se nečisti človek popolnoma ne spravi s svojim Bogom in svojega madeža ne opere z britkimi solzami v zakramentu svete pokore, nima miru v sebi, ker mu njegova vest, če je ni že popolnoma v sebi zadušil, neprenehoma očita njegovo ostudno hudobijo. Kaj si storil, o nespametni človek, vpije božji glas v njem, kaj si storil? Glej, najlepšo čednost — sveto čistost — si zapravlil! Belo obleko krstne nedolžnosti si umazal! Naj umetnejše delo božjih rok — božje vsegamogočnosti, namreč svoje telo, tempelj sv. Duha, si oskrnil in pokvaril! S Kristusovo krvjo oprano dušo si ognusil! Ljubezen božjo si v sebi ugasnil in namesti nje si nečisti ogenj hudega poželenja užgal! Večno pogubljenje si si nakopal, pa ne le sebi, ampak tudi družim, ki si jih v greh zapeljal! Le pomisli, koliko nedolžnih duš si s svojim grdim govorjenjem, kvantanjem in klafanjem pohujšal, v mladih srcih nečisti ogenj hudega poželenja vnel in kvas nesramnosti postavil. Ti si bil morebiti prvi, ki si mlade ljudi grdobje učil. Gorjé tebi, ko te bo tožil spačeni rod: „Tudi mene si pohujšal, tudi mene si v časno in večno nesrečo seboj potegnil!“ Zakaj pa si vse to storil, vpraša notranji sodnik — božji glas tvoje vesti — zakaj pa si vse to storil? zakaj si sebe in druge v toliko nesrečo — v brezno vrgel? Mar zavoljo velicega bogastva, da bi ga bil s tem pridobil? Pa ko bi si bil s tem tudi bogastvo vsega sveta prilastil, kaj bi bilo to proti tvoji dušni škodi? Bi si mar mogel ž njim zgubljeno krstno nedolžnost — sveto čistost nazaj kupiti? Oh, nedolžnost zgubljena

ne pride nobena! Pa glej, ti si svojo nedolžnost — svojo čistost, ki neskončno presega zaklade vsega sveta, za kaj slabo reč zamenjal; zamenjal si jo, o slepota, o nespamet! zamenjal si jo za kratko veselje, ki je le nekatere trenutke trpelo. Pa ko bi tudi človek svojo čistost za kako bolj drago reč zamenjal, si na priliko z grehom sveti zakon kupil ali h kaki drugi časni sreči pripomogel, pa *kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?* vpraša Jezus Kristus. (Mat. 16, 26.) O koliko britkost in težo mora čutiti v svojem srcu človek, če ta glas svoje vesti posluša!

Koliko britkost in težo mora čutiti v svojem srcu padla duša, če še tudi te-le ojstre besede verno posluša in si jih k srcu jemlje, besede namreč, ki jih sv. Jeronim neki padli devici, po imenu Suzani, piše: *Zdaj pa se k tebi obrnem s svojim govorjenjem, o nesrečna sirota! Pa kje hočem začeti, kje končati* (da bi ti pred oči predstavil, kar si nekdanj bila in kar si zdaj)? *Bila si res devica v raji božjem (v cerkvi); bila si res nevesta Kristusova v njegovi cerkvi, bila si tempelj Gospodov, bila si prebivališče sv. Duha.* (Pa kolikorkrat rečem bila si, moraš britko jokati, ker nisi več, kar si bila; v kaj si se spremenila!) *Iz device božje si postala satanova spaka, iz neveste Kristusove si postala ostudna nečistnica, iz tempeljna Gospodovega si postala lopa nečednosti, iz prebivališča sv. Duha si postala hudičev brlog. Ki si nekdanj zaupno hodila kakor golobica (ker se ti ni bilo treba ljudi bati, ne sramovati), zdaj tičiš v temi (v kakem kotu) kakor sova (ker se ljudi sramuješ in bojiš). Ki si se nekdanj lesketala kakor zlato zavoljo svoje deviške lepote, si zdaj postala zaničljiva kakor blato na cesti. Ki si bila poprej leskeča zvezda v Gospodovi roki, si se zdaj . . . spremenila v črno oglje (tvoja bliščeča čistost je postala črna kakor oglje). Kaj boš počela (reva!) pred Elijem in Danielom in pred trumo toliko prerokov (ki so svojo čistost ohranili)? Kaj boš počela pred (svetim) Janezom in pred (sveto) Teklo? Kaj boš počela pred Marijo (kraljico vsih devic)? Kaj boš poslednjič počela pred sv. angelji? Ali ne boš od svetlobe in ljubezni toliko neomadežanih kakor od bliska udarjena skoprnela? Sv. Tekla s svojimi tovaršicami ti poreče: Tudi me smo bile obdane s takošnim mesom (s kakoršnim si ti obdana) in vendar nam naše slabotno meso ni moglo poškodovati naše čistosti, ne je grozovitost rabeljnov z mnogimi mukami pomandрати. (Kar smo tedaj mé premogle z božjo gnado, bi bila tudi ti premogla; toraj se ne smeš izgovarjati s svojo slabostjo, ne z nadlego svojih zapeljivcev. Sama si svoje nesreče kriva, ker) pozabila si svoj sklep, pozabila na svoje starše (na njih prošnje*

in svarjenje), *pozabila na vso cerkev* (na nje nauke in milosti), *pozabila na lepoto svoje čistosti*, *pozabila na čast svoje vrednosti*, *pozabila na obljube* (nebeške), *pozabila na strašno sodbo*, *pozabila na večno pogubljenje*.

Če pa zgubljena, zapeljana duša v sebi miru ne najde, kje ga hoče sirota iskati in najti? Mar pri zapeljivcih? Mar pri svojih starših, bratih in sestrah? Mar pri svojih učenikih? Pri svojih zapeljivcih ga ne najde, ker jo s praznimi reči in obljubami tolažijo ali pa se ji še celo posmehujejo; pri svojih starših, bratih in sestrah ga ne najde, ker ji njeno neumnost neprenehoma očitajo ali pa jim še pred oči priti ne smé; pri svojih učenikih (dušnih pastirjih) ga tudi ne najde, ker ji njeno črno nehvaležnost in svoj zgubljeni trud ž njo pred oči stavijo kakor nekdaž sv. Jeronim oni pred omenjeni nesrečnici, rekoč: „Spomni se, o zgubljena reva, kolikokrat smo te presrečno opominjali in prosili, da čuj nad svojimi počutki ter prvo iskro hudega poželenja v sebi zatri, svoje misli k Bogu obračaj, ob hudih skušnjavah zoper čistost se štirih poslednjih reči spominjaj, slabih priložnost se skrbno ogibaj, grešnemu znanju daj slovo, sv. zakramente pogostoma prejemaj. Karkoli nam je naša pastirska dolžnost nakladala, ničesar nismo opustili, prav posebno skrb smo imeli za te. Pa glej, vse naše prošnje in opominjevanja so bile zastonj: zastonj smo ti lepoto svete čistosti popisovali in ti jo z vso gorečnostjo priporočali; zastonj smo seme božje besede sejali; sejali smo ga, pa je poleg pota padlo in tiči so ga pozobali, hudiči — zapeljivci so ga potaptali; padlo je med trnje, tvoje hude misli so ga zadušile, padlo je na skalo, ogenj tvoje požljivosti ga je usušil. O kako britko nam je pri srcu, da zdaj ljuliko žanjemo, ko smo pšenico sejali! Z belim oblačilom sv. krstne nedolžnosti smo te ogrnili, ti pa si to obleko s sebe vrgla; v nevesto Kristusovo smo te posvetili, ti pa si se njemu — Kralju večne časti in slave odpovedala in si rajše razuzdanca izbrala. Ali moreš pri svoji neumnosti — pri ti svoji pa taki in toliki nesreči še vesela biti? Ali ne pada težek kamen na tvoje srce, kolikorkrat v pridigah slišiš izrekovati prelepo besedo: „devica“, „čista devica“, „s Kristusom zaročena devica“, ker nič več devica nisi? Glej, obcvetela!

Pa ko bi bila ti le samo sama sebi škodovala, bi bila ta žalost še vendar prenesljiva. Pa glej, koliko duš si ranila s svojim grehom, ker si jih pohujšala. *Če pa kdo koga tih malih pohujša, bi mu bilo boljše, da bi se mu obesil na vrat mlinski kamen in se potopil v globočino morja*; kakošno sodbo boš sama sebi izrekla, ker si jih toliko in toliko pohujšala?

Če nesrečna, uboga reva te in tem enake besede sv. Jeronima ali svojih učnikov sliši, bo li mirna in pokojna njena duša? Nima ga ne miru ne pokoja v svojem srcu, če ni še popolnoma okamnela.

Ako tedaj taka zgubljena duša ne najde miru ne v sebi, ne pri zapeljivcih, ne pri starših, bratih in sestrah, ne pri svojih učnikih, ga bo mar s svojim pogledom v nebesa našla? Tudi tam gori ga ne najde, kjer jo angelj varuh — on priča njene ostudnosti — toži, da je poslušala rajše satana kakor njega. Kam se tedaj hoče reva podati, kje zgubljenega miru iskati in ga najti? Le samo v zakramentu sv. pokore ga zamore najti, če se namreč s skesanim srcem čisto spove svojih grehov in zanje po vsi svoji moči zadostuje razžaljeni pravici božji in se popolnoma spravi s svojim Bogom.

Nečisti greh je vendar kaj čudna reč, da človeka tudi še po zadobljeni spravi z Bogom najbolj peče, kadarkoli se ga domisli. Kralja Davida je prešeštovanje tudi še po zadobljenem odpuščeni tako močno peklo, da je vse noči prejokal, kar nam sam pove, rekoč: *Vse noči perem (s svojimi solzami) svojo posteljo, s svojimi solzami močim svoje ležišče* (Ps. 6, 7.) *in rujovem zavoljo zdihtovanja srca* (Ps. 17, 9.), t. j. na glas zdihtujem zavoljo notranje bolečine in britkosti. Sv. Efreml pravi: *David je le eno noč grešil, pa je vse noči prejokal; s toliko dušno bolečino in britkostjo greh plačuje.* Tudi še zdaj se večkrat sliši mila tožba: „Ta in ta greh, ki sem ga v svoji mladosti storil ali storila, me še vedno peče.“ Ta greh je tedaj res oče žalosti in britkosti.

Res so sicer nekteri, ki so pri vsem svojem grešnem djanji vsi veseli, mirni in pokojni, ki jih nobena reč nič več ne pretrese, nobena še tako ostra pridiga ne prebudi; toda to je znamenje dušne slepote, znamenje trdovratnosti, znamenje nespokornosti, znamenje pogubljenja, ker jih Bog nič več po njih vesti k sebi ne kliče. S takimi ni kaj početi; le moliti je treba za nje ter Boga prositi, da naj njegova vsegamogočna roka potrka na skalo njih srca in zbudi njih spečo vest.

Če pa kdo ima še zbujeno pa hudo vest, ktera mu zgubo svete čistosti očita ter ga grize in peče; je to znamenje, da ga Gospod Bog še k sebi kliče; Bog mu le daj svojo gnado in pomoč, da zgubljenega miru in pokoja le samo ondi išče, kjer se edino najde, namreč v zakramentu sv. pokore.

Vi pa, presrečni kristijani, ki ste svojo čistost dosihdob neomažežano ohranili, ki vživete njen sladki sad — dušni mir in pokoj, ohranite in varujte jo še dalje kot svoj najdražji zaklad ter se junaško

vojskujte z njenimi sovražniki, dokler vas Bog ne pokliče tje, kjer je večni mir in pokoj.

Poslednjič pa se še k tebi obrnemo, o nebeška Gospa, Kraljica vsih devic, ter te ponižno prosimo: Sprosi svojim čistim drugom in družicam stanovitnost v čistem življenji, padlim pa, ki nosijo grizočega črva v svojih srcih, sprosi pravi dušni mir in pokoj; njim pa, ki so v svojih grehih mirni in pokojni, sprosi božji strah, da se prebudi njih zaspana vest. Sveti služabnik božji Mojzes je nekdaj s svojo palico potrkal na trdo skalo in je iz nje pritrkal žive vode: glej, Marija, ti si bolj mogočna kakor Mojzes; potrkaj tudi ti s svojo mogočno roko na skalo njih trdih — okamnjenih sre ter iz njih pritrkaj potok solz resničnega kesanja — solz prave pokore. Amen.

† Jurij Volc.

2. Spletajmo venec Mariji.

Podpirajte me s cveticami.

Vis. p. 2, 5.

Pred enajstimi leti, 25. oktobra 1874, obhajala se je nenavadno lepa slovesnost na Tirolskem, kjer prebivajo vneti sinovi sv. katoliške cerkve in zvesti otroci Matere božje. V glavnem mestu Inomostu zbralo se je devet škofov, obilno število duhovnov svetnih in redovnikov, ljudstva na tisoče, brez števila, iz domače dežele in tujih krajev. Ulice so bile praznično olepšane, razne zastave so vihrale, zvonovi so slovesno zvonili, streljanje se je mogočno razlegalo: veselje se je bralo na slehernem obrazu. Kaj pa se je godilo, komu je veljala tolika slovesnost? V samostanski cerkvi oo. servitov so v imenu sv. očeta nadškof solnograški Maksimilijan vpričo obilne asistence z dragoceno in krasno krono venčali podobo naše ljube Gospe presv. Srca. Marsiktero oko je bilo solzno, ko so položili prelepo krono na glavo Mariji in na glavo božjemu Detetu, ko so na širnem prostoru, kjer je bilo zbranih do 40 tisoč ljudi, podelili papežev blagoslov itd.

Še veličastnija slovesnost se je obhajala dve leti pozneje, 3. julija 1876, v Lurdu, kjer je najslavniša Marijina božja pot sedanjega časa. Ta dan je bila namreč kronana podoba Lurške Matere božje, neomadežanega spočetja. Papež sami so poslali svojega namestnika, 35 škofov, 3000 duhovnov in do 100.000 vernih se je vdeležilo te nepopisljivo lepe svečanosti.

Predragi, ko slišite popisovanje tako lepih pobožnosti navdušenega počesčenja nebeške Kraljice, se gotovo oglasi tudi v vašem srcu goreča želja: ko bi pač mogli tudi mi deležni biti take Marijine svečanosti ali ko bi tudi sami mogli Marijo s takim kronanjem počastiti.

Toda le bodite potolaženi, če tudi nimamo zlata in srebra, s katerim bi Marijino glavo venčali, če tudi nimamo bliščečih žlahtnih kamenov, s katerimi bi njeno krono zališali, pa imamo lepih, dišečih rožic, ktere hočemo v krasne vence spletati in jih Mariji darovati ne samo pri eni ali drugi priliki, temuč, če le mogoče, vsak dan svojega življenja. In te rožice so „vera“, „očenaš“ in „češčenamarija“ in dragoceni demanti so sv. skrivnosti in cela krona, ki Marijo časti in nas blagoslavlja, je — sv. rožnivenec. O dragi moji mladenči, krščanska dekleta, nabirajte rožic, spleтайте jih v vence — radi molite sv. rožnivenec, kajti 1. Marija ga je zaslužila in 2. vam ga bo obilno povrnila.

I.

Komu se spodobi venec na glavi, kdo ga smé nositi? — Otroci pri prvem sv. obhajilu in kadar v procesijah spremljajo presv. rešnje Telo, nevesta, ki stopi z deviškim vencem pred altar, zmagovalci sovražnikov ali možje, ki so sicer s svojim bistrim umom po umetnijah ljudstvo blažili; posebno pa si glavo venčajo z bliščečo krono vladarji, kralji in cesarji.

Pa komu, vprašam, bi se venec tako podal kakor Mariji, kdo je krone tako vreden, kakor Kraljica nebes in zemlje? Tako nedolžen ni noben otrok, kakor je Marija brez madeža spočeta; tako čista ni nobena devica, kakor je Marija, nevesta sv. Duha; tako zmagovit še nihče ni bil kakor Marija, ki je peklenški kači glavo strla; toliko še nihče ni svetu koristil kakor Marija, ki nam je Odrešenika rodila. Kaj naj pa še rečem o njeni kraljevski časti?

Krono nosijo kralji in cesarji, kraljice in cesarice v znamenje svoje visokosti, imenitnega stanu, v znamenje kraljeve časti in oblasti. Ako pa posvetni zemski kralji in vladarji nosijo svitle, zlate krone na svojih glavah, kako bi se najlepša krona ne spodobila Mariji, ki ni samo po telesu kraljevega rodu, rojena iz Davidove hiše, temuč je tudi mati Kralja vsih kraljev — je kot mati božjega Sina, Kraljica najviša, najsvetejša. Sam Bog Oče jo je v nebesih kronal v kraljico nebes in zemlje in kot svoji kraljici se poklanjajo in se bodo na veke priklanjali očaki in preroki, aposteljni in mučenci, spoznovaleci, device in sploh svetniki in svetnice božje.

Vam hočem mar dokazovati, da je Marija v resnici Kraljica očakov in prerokov? O pač ni potrebno, saj je vsem znano, da, ko je nebeški Oče milega nam Odrešenika obljubil in so preroki njegov prihod naznanjali, nam je Marija obljubljenega in preroko-

vanega Odrešenika rodila. Po pravici jo tedaj sv. cerkev pozdravlja: Kraljica očakov in prerokov.

Vam hočem mar razlagati, kako je Marija v resnici Kraljica aposteljnov in mučencev? — Čemu pač; vsaki vé, da je Marija imela vse apostolske čednosti v najbolj vzvišeni meri. Zvesto in stanovitno je ljubila svojega ljubega Jezusa, celo življenje ji ni bilo in še zdaj in na veke ji ni in ji ne bo drugzega nič bolj pri srečju, kakor da vsi ljudje njega spoznajo, njemu v ljubezni služijo. Apostelnom je bila pomočnica in še zdaj si njo misijonarji izvoljujejo Kraljico. — In Kraljica mučencev? O spremljajte jo od Betlehemskega hlevca do sv. križa na Golgoti — in čutili boste brez novih dokazov, da nihče za Jezusom ni več trpel, kot Marija, ki je tedaj po vsi pravici Kraljica mučencev.

Spoznovaleci so svojega Jezusa vkljub vsemu preganjanju, zaničevanju zvesto in stanovitno očitno kot svojega Boga in Gospoda spoznavali. In Marija? Ko je njen Sin na križu visel, poln ran, ves v krvi, razmesarjen in komaj človeku podoben; ko so judje in neverniki ga zasramovali in ga zaničljivo kralja judov imenovali — je Marija pod križem stala in ni bežala. Stala je in stanovitno v voljo božjo udana nosila in potrpežljiva zavolj Jezusa svojega božjega Sina vse zaničevanje in osramotenje, žalost in nepopisljivo trpljenje. Glejte, ljubi moji, koliko kron si je Marija zaslužila. Ene tudi ne smem pozabiti, ki je krona najlepša, najljubeznjivša. Ozmimo se gori v visoka nebesa, glejte, brezštevilne trume čistih duš, ktere kinča prekrasni venec deviške nedolžnosti. In med njimi in visoko nad njimi se sveti ena — Marija, vsih devic Devica — nedolžnih duš visoka Kraljica. Tako so vsi svetniki in svetnice božje, ki so venčani z nebeško slavo, zbrani okrog svoje kraljice Marije. Kteri cesar, kteri kralj ima več narodov, kteri ima imenitnejša ljudstva pod seboj kot Marija? — Ako ima vsak vladar kolikor dežel toliko kron, koliko jih zasluži Marija?

Da, Marija je najviša Kraljica in je vsak dan in bo večno Kraljica nebeška ostala; njej se spodobi, da jo kronamo, da jo obsipujemo z venci in jo tako kot kraljico počastimo. Toda kje najdemo zlata, kdo nam da srebra in drazih kamenov, kje hočemo natrgati dišečih rožic, da vlijemo lepih kron in zvijemo cvetečih vencev za Marijo, nebes in zemlje Kraljico? Ljubi Jezus sam, Marijin Sin in sv. Duh in sv. katoliška cerkev so nam pokazali zlato in srebro, demante in rožice za Marijine krone in vence prelepe. Marija pa nas je po sv. Benediktu učila iz te tvarine krone vlivati, vence spleitati,

ki njo in njenega božjega Sina častijo in razveseljujejo. — Jezus nas je učil „očenaš“, zlato molitvico, sv. Duh nam je po angelju Gabrijelu naznanil in sv. cerkev pokazala „češčenasmarijo“, ki velja več ko srebro in demanti celega sveta. In rožice bele, rudeče in zlato-rumene, teh nabiramo iz Jezusovega in Marijinega veselja, trpljenja in povečanja. Zato se pa tudi v tej zvezi tako lepo poda novi naslov, s katerim so zapovedali sv. oče Leon XIII. Marijo častiti, ker so pridjali litanijam: *Kraljica sv. rožnivenca, za nas Boga prosi!*

O ljubi moji, spletajmo Mariji radi take vence, naredimo jih kolikor mogoče veliko, saj jih nikdar ne bomo toliko, kolikor jih zasluži in kolikor smo jih potrebni. In verjemite mi, nikdar se ne bomo kesali. O ne, gotovo ne, zakaj Marija nam bo obilo plačala to molitev, sv. rožnivenec nam bo pomoč v življenji, tolažba v smrti in veselje v nebesih. Kar vam hočem prav kratko v drugem delu povedati.

II.

Videl sem nekdanj neko podobo, bila je namalana prav lepa Mati božja z božjim Detetom v naročji. Krog nje pa je bilo videti mnogo angeljcev, ki so ljubeznjivo se smehljaje v rokah držali venec lepo barvanih rožic. Na obrazu Marijinem bralo se je veselje in nič manj na nebeškem obrazku malega Deteta, ki je radostno in polno hrepenenja stegalo svoji ročici po lepih rožicah. Ko sem premišljeval stal pred to podobo, sem mislil: o gotovo, gotovo Marija je vesela vsacega rožnivenca, ktereja ji darujemo s čistim ali vsaj skesanim srcem! (Memogredé naj opomnim, da grešnik, ki se od greha ločiti noče, ni v stanu lepo omoliti sv. rožnivenca, molitev trdovratnega grešnika Mariji dopasti ne more, kako bi tudi to moglo dopasti, ako grešnik z levico Mater boža, z desnico pa Sinu v sree ostri nož zabada, — ne ne, vrzi nož iz rok, razderi znanje, odpusti razžaljencu, skesaj se svojega greha, potem bo tudi tvoj rožnivenec Mariji všeč.) Pa ne samo Marija se ga veseli, tudi ljubj Jezus, ker z rožnivencem v prvi vrsti vendar le njega častimo. Če je pa tvoj molitev Jezusu in Mariji v veselje, ne bo li tebi v zasluženje? — V Kani na Galilejskem ni nobeden Marije prosil in vendar je od Jezusa toliko znamenit čudež sprosila, bo mar ona tvoj rožnivenec brez plačila pustila? Nikdar, nikakor ne! Odpri, dragi moj, bukve zgodovine in tam boš bral, kolikrat je Marija pomagala v dušnih, pa tudi telesnih potrebah . . . Najsilniši sovražniki sv. cerkve, divji Turki, so skusili nepremagljivo moč Marijino, na tisuče mrtvih trupel nam priča, kaj velja molitev rožnivenca. — In če je en sam izdihljaj, ena

sama češčenamarija marsikoga rešila iz hudih stisk, iz velike nevarnosti ter celo večnega pogubljenja, bodo mar rožnivenci brez plačila ostali? (Izgled.)

Tako smeš tudi ti kristijan zaupati, da ti bo Marija že tukaj povrnila, ako jo rad počastiš z rožnivencem, če ga le tudi kolikor mogoče dobro moliš. Ona, kraljica sv. rožnivenca, te bo varovala sovražnikov in ko bi ti tudi v telesnih zadevah vselej ne pomogla, bo pa tvoji duši toliko več milost sprosila. Ko bi te ona tudi revščine, trpljenja, zaničevanja in bolezni ne obvarovala, ti bo pa vdanost v voljo božjo, stanovitno potrpežljivost sprosila. In ko bi v življenju tudi nič plačila ne prejel od nje, tam gori te čaka, tam ti bo z bogatimi obresti poplačano. To boš okušal že ob svoji smrtni uri. O kolika tolažba za te. Čuj, nagnil se bo tudi tebi dan življenja in napočil bo zadnji večer, ki loči časnost in večnost. — Takrat ti bo oko sicer s solzami zalito in komaj boš mogel okrog stoječe žalujoče, očeta, mater . . . razločiti. Pa videl boš vendar za seboj vse dneve življenja — pred seboj pa sodbo in večnost. In kaj si boš mislil? — „O koliko greha sem storil, kako malo dobrega dovršil, koliko časa zgubil!“ Spomnil se boš pa tudi, da si vsak večer z velikim veseljem, kolikor ti je le mogoče bilo, pobožno, zbrano rožnivenec molil in to ti bo tolažilo. „Če je tudi vse zgubljeno, če sem vse ure svojega življenja zapravil, ena četrtinka na dan ni bila zgubljena, ko sem Mariji v čast molil sv. rožnivenec.“ In potolažen in okrepčan boš mogel reči: „Zanesljivo upam, da ona, ktero sem vsaki večer kronal z lepim rožnivencem, mene ne bo zapustila zadnji večer življenja, temuč da mi bo Kraljica sv. rožnivenca sprosila v tem trenutku obilnih milost, da se skesano spovem svojih grehov, da . . . da ne obupam — srečno zmagam zadnjega sovražnika v zadnjem boju in kmalo iz rok nebeške Kraljice sprejemem krono življenja. Amen.

Žiga Bohinec.

Dvajseta nedelja po binkoštih.

I. Ljubezen ne ravna napačno.

Jezus mu reče: Pojdi, tvoj sin živi.

Jan. 4, 50.

Različne nauke in dogodbe nam pripovedujejo in razlagajo sv. evangelij v teku cerkvenega leta; a največ je taci, ki nam kažejo

neizmerno ljubezen, ktero je imel Jezus Kristus do ljudi. Tudi današnji evangelij nam je priča, kako dobro in usmiljeno srce je imel Jezus do vsih, kateri so pri njem pomoči iskali. Pripoveduje namreč o nekem višem kraljevem služabniku, ki je od daleč prišel k njemu in ga prosil, naj pride in mu ozdravi sina, ktereга že smrtne težave obhajajo. In ko je Jezus videl njegovo vero in njegovo zaupanje, ga je precej uslišal in njegovemu umirajočemu sinu ljubo zdravje dodelil. O kako je bila razveseljena vsa hiša; hlapci so hiteli očetu naproti in mu vsi veseli pripovedovali čudežno ozdravljenje, tako nevarno bolnega sina! — In kakor tukaj je Jezus tudi sicer porabil vsako priliko, ki se mu je ponudila, da je komu usmiljenje skazal, trpečim pomagal, žalostne tolažil, jokajočim solze sušil. S tem pa je hotel naznanje dati, da je tudi naša sveta dolžnost bližnjemu pomagati in ljubezen skazovati, kakor je tudi z besedo tolikokrat in tako v živo pripročal ljubezen do bližnjega ter naravnost rekel, da nas bo sodnji dan sodil zlasti po spolnovanji dušnih in telesnih del krščanskega usmiljenja. In predno je šel v smrt, se je še poslovil pri svojih apostelnih s tem, da jih je zlasti k ljubezni do bližnjega opominjal: *Ljubite se med seboj, kakor sem jaz vas ljubil; na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.* — *Zgled sem vam zapustil, da tudi vi storite, kakor sem jaz vam storil.* To je tudi meni opomin, da vam zopet priporočam ljubezen do bližnjega ter še dalje razlagam, kakšna mora biti. Razložil vam bom danes besede sv. Pavla: Ljubezen ne ravna napačno.

Ljubezen ne ravna napačno, to je, kdor svojega bližnjega v resnici ljubi, mu nič tacega ne stori in zoper njega ne govori, kar bi ga utegnilo boleti, mu kako težavo, krivico ali škodo napraviti. Ljubezen se tedaj s svojim bližnjim ne pretepa in ne bojuje, ga ne drega z nožem in ne maha po njem s kakim orožjem, ga ne pobija in ne umori; ljubezen ne požiga in ne ropa, ne krade in ne goljufuje, ne odira in ne zatira svojega brata, ne prestavlja mejnikov in ne dela škode sosedom ne na vrtéh, ne na polji, ne v gozdu; ljubezen ne prisega in ne pričuje krivo zoper svojega bližnjega, ga ne črni in ne obrekuje, to je, ne laže in ne pripoveduje od njega taciñ slabost in pregreh, kakoršnih ni nikoli storil. Da krščanska ljubezen taciñ in tolicíh krivic svojemu bližnjemu ne dela, že sami dobro veste, toraj ne govorim dalje o njih in tudi zato ne, ker niso ravno vsakdanje, govorim pa o družih vsakdanjih krivicah, katerih ljubezen ne dela,

Ljubezen ne ravna napačno ter ne govori nikomur nič čez čast, da mu ne poškoduje in ne vzame tega, kar je slehernemu najljubše na svetu. Na svetu pa je vsakteremu najljubše dobro ime. Marsikteri bi se rajše vsega znebil, kakor da bi zgubil svoje poštenje; rajše bi videl, da bi mu bilo ukradeno srebro in zlato, kakor da bi mu bilo vzeto dobro ime, katerega tudi sv. pismo nad vse bogastvo povzdiguje, rekoč: *Dobro ime je boljše, kakor veliko bogastvo.* (Prip. 21, 1.) Z dobrim imenom si človek upa brez strahu in sramote med ljudi srčno stopiti, si po svetu potrebnega kruha služiti, v svoji nezmožnosti pa ga sprositi pri dobrih ljudeh. Brez dobrega imena pa se skoraj nikamor ne upa, le strahoma stopa med ljudi, vse se ga boji, vse se ga ogiblje, nihče mu prav ne upa, nihče se noče ž njim pečati, ne ga v službo vzeti. O kako močno ga mora srce boleti, sosebno če mu vest spričuje da je po nedolžnem prišel ob svoje poštenje, da ni vse tako res, kakor ga raznašajo opravljivi jeziki! Lahko tedaj spoznate, da je nad dobrim imenom veliko, veliko ležeče. Zato opominja sv. Duh po modrem Sirahu, skrbeti za dobro ime, rekoč: *Skrbi za dobro ime, zakaj to ti bo bolj stanovitno ostalo, kakor tisoč dražih in velicih zakladov.* (Sir. 41, 15.) Pa res, premoženje, bogastvo, zakladi minejo, človek jih po svoji smrti na svetu pusti, dobro ime pa mu še ostane in gre v večnost ž njim, ako mu ga opravljivi jeziki ne vzamejo. Ko njegove koščice v grobu trohne, še slovi na svetu njegovo dobro ime.

Ako je tedaj dobro ime človeku najljubše na svetu, ako mu je dražje od zlata in srebra, ako njega zgubo s toliko britkostjo in težavo pogreša, se da iz tega lahko sklepati, da mu tisti, kateri mu vzame dobro ime, večo krivico stori, ko oni, kateri mu ukrade zlato in srebro in da so opravljevci veči tatje, kakor oni, ki so v ječah zaprti. In res so tatje, ker mu ne ukradejo samo dobrega imena, ampak mu tudi časno srečo podkopljejo, ker mu k marsikteremu dobičku pot zapró. To vam hočem v nekterih zgledih pokazati. Ta ali una deklica je imela premožne, bogate snubače, velika sreča se ji je ponujala in že je mislila v nekterih dneh poštena in premožna gospodinja biti, pa opravljev jezik jo je ograjal, ji namenjeno srečo iz rok potegnil, jo ljudem v zobe dal in sirota je ostala v svojem revnem stanu. Ta ali uni je upal k dobremu kruhu priti, pa tudi njemu ga je opravljivi jezik spred ust snedel. Ta ali uni rokodellec je veliko naročnikov zgubil, opravljivi jeziki so mu jih odvrnili in revež zdaj ne vé, kako bi sebe in svoje preživil. Ta ali uni ubožec si še pri svojih poprejšnjih dobrotnikih potrebnega kruha sprositi ne

more, opravljivi jeziki so ga počrnili, da še stopiti ne sme v hišo svojih dobrotnikov. Pa kdo je v stanu vedeti in naštet, koliko škode opravljivi jeziki svojemu bližnjemu storé! Ali niso po tem takem opravljivi jeziki tatje in morebiti še veliko večí tatje, ko uni, ki so v ječah zaprti? Ali ni tedaj opravljivost grozno velika krivica, ktera bližnjemu z dobrim imenom tudi kosec kruha odjé? Gotovo velika krivica je, ktere se krščanska ljubezen močno ustraši in se silno boji, jo svojemu bližnjemu storiti, toraj se skrbno varuje, komu kaj zoper čast govoriti. Ljubezen tedaj ne ravna napačno po grdi navadi današnjih opravljivih ljudi, zlasti ženskega spola. Naj vidi ali sliši soseda od svoje sosede kako napačnost, brž jo nese — še gorko svoji prijateljici na ušesa ter ji sicer z nekako prežaljeno grozo, pa tudi z notranjim peklenskim veseljem pové, rekoč: Glej, glej, ljuba moja, kaj sem videla, kaj sem slišala, kdo bi si bil od tega ali une kaj tacega mislil, ki sta bila vendar še tako pametna videti, toda to samo tebi povem, ko vém, da si molčeča; nočem, da bi se po naju kaj tacega razglasilo. Pa komaj ji priporoči molčati, že dostikrat sama po potu gredé ravno tisto napačnost še komu družemu pové in una molčeča že težko priložnosti čaka, se je tudi pri svoji prijateljici znebiti in ni teden — pa kaj teden, saj še ni dostikrat dan pretekkel, je tista slabost že po vsi soseski — po celi fari razglašena po unih dveh molčečih dušah, ki ljubezni nimate. Zakaj krščanska ljubezen, če tudi kaj napačnega vidi ali sliši, ne raznaša, ampak za-se ohrani, kar sv. Duh po modrem Sirahu velevala, rekoč: *Si kako besedo zoper svojega bližnjega slišal, naj ostane v tebi pokopana in zanesi se, da te ne bo razgnala.* (Sir. 19, 10.) Dandanašnji ljudje pa mislijo, da bodo popokali, če brž iz sebe ne vržejo, kar napačnega zoper svojega bližnjega vedó, ker nimajo v sebi krščanske ljubezni; zakaj ljubezen ne ravna napačno.

Ljubezen ne ravna napačno ter ne pripoveduje tudi svojim najljubšim prijateljem in prijateljicam, zlasti tega ne, kar je kdo o njih slabega govoril, ker bi jih to močno zbolelo, nepokojne storilo, v nevoljo in jezo pripravilo in še celo k maščevanju naganjalo. Vsakdanja skušnja nas obilno uči, da iz tacega donašanja veliko, veliko hudega pride, kar je krščanski ljubezni naravnost nasproti, kar jo zmanjša, oslabi ali pa še celo popolnoma ugasne. Zakaj je med starši in otroci, med brati in sestrami, med bližnjim in daljnim sorodstvom tolika mrzlota in zamera vstala, da eden družega nič prav ne morejo in se že toliko časa ne obišejo? Zakaj se mož in žena že toliko kregata in rujeta? Zakaj sosed soseda več ne pogleda in zakaj se

prijatelj od prijatelja obrne, kadar se srečata? Zakaj si posli tako ukljubujejo, eden drugemu nasproti delajo in se nikakor trpeti ne morejo? Zakaj so une samice pri unem ognjišči umolknile in tako trdo vrata zapirajo in ž njimi luskajo? Kaj so se jim neki vrata zamerila? Zakaj se je ta ženska še celo na trgu une lotila in ste si skoraj v lase skočili? Zakaj je ta unega na skrivnem in še celo z orožjem pristregel? Neki prijatelj brez ljubezni, neka prijateljica tudi brez ljubezni jim je povedala, da je ta ali uni tako in tako o njih govoril. Od tod tedaj mrzloti in zamera, od tod bistri in pisani pogledi, odtod zbadljivo besedovanje, od tod kregi in prepiri, od tod razprtije in sovraštvo, od tod še celo pretepi in morije. Donašavec in podpihovavec je vsega tega kriv in ravno zato pa je tudi pred Bogom preklet. Sv. Duh pravi po modrem Sirahu v sv. pismu, rekoč: *Preklet je podpihovavec in dvojezičnik, zakaj razdražil jih je veliko, ki so imeli mir med seboj.* (Sir. 28, 15.) *Šest reči je, ktere Gospod sovraži, nad sedmo pa se mu gnjusi: Prevzetne oči, lažnjivi jeziki, roke, ki nedolžno kri prelivajo, srce, ki si hudobne reči zmišljuje, noge, ki hitro v hudo tečejo, te šestere reči Gospod sovraži, nad sedmo pa se mu gnjusi, namreč nad goljufno pričo, ki laže in nad tem, kateri med brati razprtije trosi.* (Prip. 6, 16—19.) *Varuj se, da ne boš podpihovavec imenovan, da ne boš v svojem jeziku vjet in osramoten. Nad podpihovavca pride srd, sovraštvo in osramotenje.* (Sir. 5, 16.) Sv. Gregor pa govori: *Poslušajmo naj trosivci razprtja, kar je pisano v sv. pismu: Zveličani so mirni, otroci božji bodo imenovani. Ako so tedaj otroci božji, kateri mir ohranijo, so brez dvoma otroci hudiča, kateri ga podirajo. Oni ugasnejo ljubezen, ki je mati vsih čednost in so krivi, da razprtniki dobrih del ne opravljajo, zakaj iz dobrih del ni nobenega sadu (ni zaslužnja pri Bogu), ker ne izvirajo iz edinjene ljubezni. Kakor tedaj Bogu ni nič ljubšega, ko čednost ljubezni; tako hudiču ni nič prijetnišega, kakor ugasnenje ljubezni.* (S. Greg. 3. part. Past. adm.) Zato tedaj krščanska ljubezen ne donaša in ne prenaša, kar kdo zoper bližnjega govori, da s tem hudiču tlake ne dela, da iz hiš in izmed ljudi ne prežene miru, pokoja in edinosti in same sebe ne umori in ne ugasne.

Ljubezen ne ravna napačno ter ne zmanjšuje hvale družih ljudi z nekimi besedami: „Ko bi le“ — „pa“ — „vendar-le“ — „toda“, ktere besedice so bližnjega dobremu imenu bolj škodljive, kakor je bila vsa una hvala vredna. Tacih besedic se le tisti poslužijo, ki nimajo prave krščanske ljubezni, ki ne morejo hvale družih trpeti. Oni pravijo: Ta krščenca je pridna, delavna, zvesta, tudi molitevna, —

ko bi le ne bila tako opravljiva, jezična, zamerna in togotna. Una hči ima prav lepe lastnosti, svojemu očetu prav gospodinji, je tudi usmiljenega srca in dobrih rok: pa le preveč rada se lišpa, možkim nastavlja in za božjo službo veliko ne mara. Temu fantu bi ne bilo prav nič reči: ko bi le ne imel grešnega znanja. Ta gospodar ima vso svojo družino prav v strahu, Bog vari, ko bi kdo vpričo njega kako umazano besedico izgovoril: toda nič z lepo povedati ne more, vse le s hudo in rotnjem. Una mati, ta gospodinja je pobožna, bogaboječa, rada v cerkev hodi: vendar-le svojim otrokom vse skozi prste pregleda, svojim poslom pa še jesti ne dá. Ta rokodelec se na svoje delo dobro spreumè, vse prav brhko, trdno in lično naredi, veliko zasluži: pa kar v tednu dobi, mu v nedeljo po grlu zleti. — Kdor tedaj tako in tem enako govori, je podoben človeku, ki koga nekoliko časa po eni plati s svojo roko gladi in boža, potem ga pa s svojo drugo roko prav občutno za uho udari. Ali je to ljubezen? Ljubezen ne ravna tako. Ona ne gladi in ne boža, da bi potem s toliko večjo silo vsekala; ona ne podéra tega s svojo roko, kar s prvo postavlja; ona ne graja, kogar je ravno hvalila; ona ne gleda na njegove slabost, ampak le na njegove lepe lastnosti. Ljubezen je enaka čebeli, ki iz rožic strd pobira, zraven rastečega truja pa se skrbno ogiblje in ni enaka kebru, ki le toliko rad po grdem gnoji rije.

Ljubezen ne ravna napačno ter ne posluša prostovoljno in z veseljem opravljanja, podpihovanja in donašanja, opravljivecu ne prikimuje, ne pritrduje in se ne posmehuje, naj bi še tako gladko in smešno koga oberal in sekal; ljubezen temveč opravljivi jezik ustavi, če se ga pa zavoljo njegove imenitnosti ustaviti ne upa, pa ne reče ne črne ne bele, memo tega pa še s svojim temnim in resnobnim obrazom pokaže, da prav nerada kaj tacega posluša in če je le mogoče, brž govorico v kaj družega obrne. Ko opravljivec čuti, da za njegovo govorjenje nihče nič ne mara, se mu kmalo slina v ustih posuši in mu jezik zastane. Ako ni poslušavca in potrdovavca, tudi ni opravljiveca in podpihovavca. Če pa kdo z veseljem posluša, še potrduje in sprašuje, ta tako rekoč suha drva na ogenj priklada in opravljivega govorjenja ne bo ne konca ne kraja. Zato ne vé sv. Bernard prav razsoditi, kdo je bolj pogubljenja vreden, ali ta, ki opravlja, ali uni, ki opravljiveca posluša? Poslednjič pa stori ta-le sklep: *Obadva nosita hudiča v sebi, pa le s tem razločkom, da ga opravljivec nosi v svojih ustih, prostovoljni poslušavec pa v svojih ušesih.* Zato opominja sv. Duh po modrem Sirahu, opravljivega jezika ne poslušati, rekoč: *Zagradi s trnjem svoja ušesa in hudobnega jezika nikar ne*

poslušaj in napravi svojim ustom vrata in ključavnice (Sir. 28, 28.), da mu ne boš prav dajal in z nobeno besedo potrdoval.

Ljubezen ne ravna napačno ter tudi vpričo svojega bližnjega nič tacega ne govori in ne stori, kar bi ga žalilo in bolelo. Ljubezen se ne zadira v svojega bližnjega z divjo besedo, ne reže vanj ko klešče, ne zapoveduje s trdobo ko trdosrčnik ali tiran, ampak se v vsem svojem govorjenji in zapovedovanji poslužuje le mehke, krotke, pri-ljudne besede. Sv. Duh pravi po modrem Sirahu: *Sladka beseda veliko prijateljev napravi in sovražnike utolaži in dobrega človeka prijazni jezik prinese obilno dobrega sadu.* (Sir. 6, 5.) Mehki odgovor jezo utolaži, trdo govorjenje pa togoto napravi.

Nobena reč se človeškemu srcu tolikanj ne prileže, nobena stvar se ljudem tolikanj ne prikupi, kakor priljudna, prijazna ljubezen, ki ni samo v srcu zaprta, ampak ki se tudi po zunanje razodeva z mehko besedo in s pohlevno obnašo. Zato se pa tudi še celo njeno svarjenje in pokreganje z voljo sprejme, se srca prime in ga po-boljša. Nasproti pa surovost, zarobljenost, neobtesanost, nepriljudnost se vsakemu zameri, srca od sebe odbija, žali, reže in rani, pa si tudi veliko sovražnikov napravi. Njeno svarjenje človeka le bolj raz-draži in razkači, kakor poboljša. Zato je Jezus svoje aposteljne svaril pred nepriljudnostjo in jim je priporočal z besedo in s svojim izgledom milo ljubezen, ki s svojim bližnjim prijazno in priljudno ravna.

Ljubezen ne ravna napačno ter svojega bližnjega ne zbada in ne pika od strani, ker tako pikanje bližnjega ravno tako zaboli in skli, kakor očitno žaljiva beseda. Naj me pšica naravnost ali od strani zadene, se mi rana pozna; naj me osa piči v obraz ali od strani, me enako zaboli; naj me kača piči na goli cesti ali v travi, v rožicah prikrita, enaka oteklina vstane: ravno tako naj me ostri jezik naravnost ali od strani zbode in piči, mi enako bolečino napravi in s svojimi bodečimi besedami še večje bolečine napravi, kakor ko bi naravnost povedal, kar mu je v srcu. Ljubezen pa ni pšica, lju-bezen ni osa, ljubezen ni kača, ljubezen ne dela ran, ljubezen ni ostrega, bodečega jezika; ljubezen je temveč ko žlahtno maslo, ki storjene rane hladi in jih, če je mogoče, tudi zaceli.

Ljubezen ne ravna napačno ter se ne prepira zavoljo kake menitve, ki je tako ali tako; se ne beseduje zavoljo kake prazne reči, se ne poganja, kakor da bi morala ravno njena obveljati, ampak rada odjenja. Ljubezen ne tešči svoje tje v en dan, ampak tudi druge voljno posluša. Ljubezen svojo misel z lepo in rahlo besedo enkrat, k večemu dvakrat pové, če se ji zoper govori, umolkne in

vsega prepira je konec in potem so vsi tisti grehi odvrnjeni, ki po navadi iz prepиров izvirajo. Zato opominja sv. Duh po modrem Sirahu, rekoč: *Zdrži se prepiranja in grehov bo veliko manj. Zakaj jezi podvrženi človek prepire vžge in grešni človek prijatelje razdraži in med mirnimi nasnuje sovraštvo.* (Sir. 28, 10.) Ravno tako nas tudi sv. apostelj Pavel opominja, prepиров se varovati, rekoč: *Nikar se ne prepiraj z besedami, to ni ničemur k pridu, ampak je le v zmoto poslušavcem. Služabnik Gospodov se ne sme prepirati, ampak mora proti vsem krotak biti, podučljiv in potrpežljiv.* (II. Tim. 14, 24.)

Tudi svetniki božji so enoglasno in na vso moč priporočali, prepиров se varovati. Sv. Dorotej pravi: *Rajše hočem, da kaka reč zastane, kakor da bi zavoljo nje prepiri med brati vstali. Tisočkrat bi vam to rad zatrdil.* In sv. Janez Klimak piše: *Kdor svojo dasiravno resnično misel svojeglavno trdi, je gotovo od hudiča naganjan, se toliko za svojo menitev poganjati; njega ne žene ljubezen do resnice, ampak notranji napuh, naj njegova velja; ker s tem hoče doseči, da bi ga ljudje imeli za razumnega in znajdenega človeka ali pa saj manj ne obračtali ko druge.* In tako je prav za prav napuhovrag, kateri ga žene svojo trditi. Ljubezen pa ne ravna tako, ona — vsa ponižna — noče iz prepиров vleči časti; ona — vsa mirna in pokojna — rada odjenja, da se edinnost ohrani.

Kako priprosta in odjenljiva je krščanska ljubezen, bote iz naslednje prigodbe spoznali: Dva puščavnika silno velike starosti sta dolgo dolgo časa skupaj v eni celici prebivala. Nikoli ni bilo med njima prepira. Nič si nista sporekla. Eden njiju, ki je v svojih mladih letih veliko sveta prehodil, je drugemu pravil, kako da se ljudje pogostoma zavolj praznih reči prepirajo in pričkajo, ta pa ni mogel nikakor razumeti, kako bi to vendar mogoče bilo. Tovarš mu na to odgovori: „Ker tega ne moreš razumeti, ti moram to reč tako očitno pokazati, da jo boš z roko prijel. Tedaj položi predenj eno opeko, rekoč: Položi svojo roko na to opeko in zmiraj trdi: ta opeka je moja — ta opeka je moja! Priprosti starček res položi svojo roko na opeko ter pravdo začne, rekoč: Ta opeka je moja! Na to pa drugi precej po opeki seže rekoč: O kaj še, kaj še! ta opeka ni tvoja, moja je! Ne, ne, odgovori prvi, če je tvoja, pa jo vzemi! Prepir je bil zdaj dokončan in pobožni starček vendar-le ni mogel razumeti v svoji nebeški priprostosti in ljubezni, kako bi bilo mogoče, se zavolj praznih reči toliko in toliko prepirati in pravdati.

O ko bi pač ta zgled pred očmi imele une samice, ki se velikokrat kregajo in vjedajo zavoljo praznih reči, ki si jih na tem svetem kraju v misel jemati ne upam! O da bi po tem zgledu bratje in sestre in posli ravnali, po tem bi ne bilo slišati krega, prepira,

ruvanja po hišah. Mi vsi pa, ljubi kristijani, si vtisnimo globoko v svoje srce resnico ter jo kažimo v vsem svojem djanji in nehanji, resnico namreč, ki jo je sv. apostelj Pavel izgovoril: Ljubezen ne ravna napačno. Amen.

† Jurij Vole.

2. Kakoršni starši, taki otroci.

In veroval je on in vsa njegova hiša.

Jan. 4, 53.

Kakoršno je drevo, tak je sad. Kakoršni so starši, taki so otroci; kakoršen hišni gospodar, taka je po navadi tudi njegova hiša, njegova družina. Zgled tistih, ki so drugim tako rekoč za poglavarje postavljeni, potegne tudi njih podložne za seboj. Da je to resnično, nam pové današnji sv. evangelij. Nek bogat in imeniten kraljevi služabnik je imel prav nevarno bolnega sina. Bolezen ga je tako hudo zdelovala, da je začel umirati. Poskusili so to in uno zdravilo, pa vse je bilo zastonj. Zato se oče bolnikov v veliki skrbi zaradi sina obrne k Jezusu, čegar ime je bilo že zaslovelo po vsi deželi ter se je povsod pravilo, kako čudovito bolnike ozdravlja in vsim nadložnim in zapuščenim rad pomaga. Jezus se usmili žalostnega očeta in mu ozdravi bolnega sina kar s kratko besedo: *Pojdi, tvoj sin živi!* In res, ravno tisto uro, ko je Jezus to besedo spregovoril, je bolnika domá bolezen zapustila. Iz tega čudeža je spoznal kraljevi služabnik, da je Jezus vsemogočni, povsod pričujoči Bog in obljubljeni Odrešenik sveta, in ta čudež mu je tako globoko v srce segel, da je z vso družino sprejel sv. vero Jezusovo. *Veroval je on in vsa njegova hiša*, pravi sv. evangelij.

Glejte toraj! Ker je hišni oče postal veren, je ž njim tudi cela hiša verovala; zgled njegov je pripeljal vso družino k veri v Jezusa. — Ako tedaj hočeš, hišni oče, da bo tvoja hiša, tvoja družina dobra in pobožna, bodi najprej sam tak. Tvoj zgled bo družino k dobremu ali pa k hudemu napeljal. Kakoršen je hišni oče, taka je cela hiša njegova, naj bo že v dobrem ali pa v hudem. To bomo danes premišljevali. Začnem v imenu Jezusa in Marije.

I.

Primeri se včas, da imajo dobri starši hudobne otroke ali da imajo hudobni starši dobre sinove in hčere. Tako je imel kralj

David, mož po volji božji, hudobnega sina Absolona, ki se je z vojsko vzdignil zoper lastnega očeta. Pravični Noe imel je nesramnega sina Kama, modri Salomon nespametnega sina Roboama. Nasproti pa je bil od Boga zavrženi, prevzetni Savel oče ljubeznjivega in pobožnega Jonatana.

To tudi zdaj večkrat vidimo, da oče, ki je pijanec, zapravljuje in ves malo prida, vendar ima dobre in pobožne otroke. Pri kaki drugi hiši sta oče in mati dobra in pobožna, otroci pa vsi do enega poredni in nič vredni. Rimski cesar Avgust je bil najbolj sloveč in imeniten mož svojega časa, pa kako nesrečo je imel pri svojih otrocih! Njegova hči Julija je bila sramota mesta Rima, očitna nečistnica. Tudi drugi otroci so bili tako poredni, da jih je zapodil od doma in večkrat poln žalosti zaklical: „Oh, da bi bil rajše z menoj zamrl moj rod, kakor da se tako sramoti moja kri.“

Dasiravno toraj izgledi kažejo, da otroci staršem niso vselej podobni, vendar-le ostane resnica in splošno pravilo, da po gospodarju, ki je hišni poglavar, se ravna vsa njegova hiša. Izgled staršev in gospodarjev tudi otroke in posle za seboj potegne.

Pregovor pravi: „Jabelko ne pade daleč od drevesa.“ To tudi sv. evangelij potrdi: *Dobro drevo ne more slabega sadu nositi in slabo drevo ne more dobrega sadu obroditi.* Otroci na svetu nimajo nič rajše, kakor očeta in mater in kakor sta sinček in hčerka materi po obrazu podobna, tako tudi že v otročjih letih rada posnemata, kar očeta in mater delati vidita. Mali sinček rad bič (gajžljo) ima in poka ali pa okoli konj ali volov hodi, ker očeta tako vidi; malo hčerko pa kuhati, prati in šivati veseli, kakor vidi pri materi svoji. Ze to naj bi staršem v nauk služilo, da bi djali sami pri sebi: „Le poglej, kako otrok na-me gleda in pazi; kar mene vidi, pa še on stori. Varovati se moram, da otrok nič slabega nad menoj ne vidi, ker bi se precej tega poprijel; vselej moram vpričo otrok pametno govoriti, spodobno se obnašati in dobro delati, da bodo lep zgled nad menoj imeli!“

„Besede mičejo, zgledi pa vlečejo“ — pravi drugi pregovor. In res je tako. Verjemi, ljubi oče, ljuba mati, da ni ga boljšega pomočka, otroke pobožno zrediti, kakor je ta, da si ti sam prav pobožen, prav pobožna. Človek se res mora smejati, ako sliši, kako oče otrokom prigovarja in jim žuga, n. pr. da molite; sam pa tega ne stori. Le ti oče pokaži sam, kako se moli; poklekni ti najprej in moli ne le z ustmi, ampak iz srea. Otroci bodo kmali spazili, da ti je resnica; bodo sklenili svoje roke in za teboj molili.

Kakoršen je gospodar, taka je družina, taka je vsa hiša njegova. Ako hočete tedaj starši, da bodo otroci pobožni, bodite sami prijatelji molitve, radi hodite k službi božji in večkrat k spovedi in k sv. obhajilu. — Ako hočete, da vas bodo spoštovali in ubogali — obnašajte se po tem, živite v ljubezni in lepem miru med seboj, bodite pravični in pošteni v vsih rečeh! — Če hočete, da bodo otroci krotki, pohlevni in prijazni, tudi vi taki bodite do svojih poslov in sosedov: krotki in prizanesljivi, vsim, če le morete, dobrote skazujte! — Če li hočete imeti delavne otroke, sami bodite pridni pri svojih vsakdanjih opravilih. — Če li hočete, da bodo otroci varčni, tudi vi pri svojem gospodarstvu vestni bodite in brez potrebe ne delajte stroškov. Če hočete, da se bodo vaši otroci sramožljivo obnašali, naj iz vaših ust le spodobne in sramožljive pogovore slišijo. In če imate še živa starega očeta in mater, z vso ljubeznijo in prizanesljivostjo ž njimi ravnajte, naj bodo še tako sitni in čmerni od starosti in bolezni; — zakaj vaši otroci bodo enkrat z vami, ko se postarate, ravno tako delali, kakor zdaj vi s svojimi starši. (Lesena skleda.)

Vaše življenje, ljubi starši, naj bo otrokom vašim prvi katekizem, živ evangelij, iz ktereга se morajo vsih lepih čednosti učiti; vaše življenje naj jim bo zrkalo, v katerem morajo z očmi videti, kakšni naj bodo sami. *V vseh rečeh skazuj samega sebe v zgled dobrih del, v nauku, v čistosti in resnobnem obnašanju*, veli sv. pismo. *Tako naj sveti vaša luč . . . velja posebno staršem in gospodarjem.*

O gotovo je, ko bi same svete starše imeli, bi tudi naša mladina bila sveta, zakaj če je korenina zdrava, so zdrave tudi mladike, če je drevo žlahtno, je žlahten tudi njegov sad.

Zakaj pa je na svetu ravno narobe? Zakaj tožijo starši, da so otroci čedalje bolj hudobni in razuzdani, nepokorni in nevnani? Od kod to pride? Večjidel od tod, ker imajo otroci nad starši slabe zglede, ker so starši sami hudobni; ker niso božji namestniki, ampak pomagači satanovi, ne angelji varuhi svojih otrok, ampak angelji pogubljenja.

II.

Včasih kak oče tako-le toži in zdihuje: „Kako je vendar to, da so moji otroci tako hudobni. Saj sem jih zadosti svaril in opominjal. „Molite, otroci!“ sem vedno klical; ne preklinjati, lepo se obnašajte in zlasti grešnega znanja se varujte! Tako sem v enomer pridigal, pa nič ni pomagalo. Menda so že otroci pod tako zvezdo rojeni, da ne morejo biti drugačni.“

Da, prav pravite starši, da so vaši otroci pod slabo zvezdo rojeni, toda tiste zvezde ni treba v pratiki iskati, tista slaba zvezda je doma v vaši hiši, namreč vaš pohujšljivi zgled. Kaj pomaga otroke učiti, svariti, če ste vi starši sami slabega zadržanja in nimate Boga pred očmi? Kar z lepim podučanjem sozidate, to s slabim zgledom poderete. Ali kaj pomaga, če oče otroku pravi, da ne sme kleti; sam pa za vsako majhno reč kolne in se priduša, da je strah in groza slišati? Kako more oče svojemu sinu pridigati, da naj bo pohleven in krotak, če on kmali potem nad svojo ženo kakor zdivjan lev razgraja? Kako more oče sina svojega pred pijanostjo svariti, če se on sam vsako nedeljo ali pa še vmes pozno po noči pijan domu privleče?

Ali kako bo mati svojim hčeram pridigala, naj bodo sramožljive, naj ne bodo preveč prijazne do možkega spola, ko jim pri drugi priliki sama pripoveduje, kako je v svoji mladosti s tem in unim v nečisti ljubezni živela; kako je na ples hodila in tako naprej; namesto da bi za te grehe natihoma žalovala in Boga odpuščenja prosila?

Prav dobro se poda semkaj basen od starega raka in njegovih mladičev. Stari rak je enkrat gledal svoje mlade, kako so ob bregu vode semtertje lazili. Zakaj tako neukretno omahujejo, čeravno imajo po osem nog in zakaj namesto naprej nazaj hodijo. To je starega raka jezilo, zato mlade uči in opominja, da naj po koncu, ravno in naprej hodijo. Mladi so poskušali pokoneu in naprej lesti, pa se le ni dalo. Zato se slednjič k staremu obrnejo in ga prosijo: „Oče,“ so djali, „pokažite nam saj, kako se hodi naravnost in naprej, kakor pokorni otroci hočemo iti za vami!“ Zdaj začne stari rak svojih osem nog pregibati in hoče naprej iti; pa predno en korak naprej gre, že deset korakov nazaj zleze in še veliko bolj nerodno noge postavlja kot mladiči. Le-ti se staremu posmehujejo in še dandanašnji ga ni raka, da bi znal naravnost in naprej hoditi. — Le-ta basen nam daje nauk, da zgled staršev mladi posnemajo, da starši zastonj učé in svaré svoje otroke, če sami prav ne živé.

Oče toži čez svojega sina, da ne uboga, da kolne, pijančuje, kvanta, pa ima on sam vse te grde navade nad seboj. Sin lahko poreče: Saj jest nič družega ne delam, kakor to, kar vsaki dan nad vami vidim in od vas slišim; če je to greh, zakaj se ga sami ne varujete? Zdravnik, ozdravi sam sebe! Stari rak, ti sam pojdi naravnost naprej, tudi mladiči ne bodo zaostali. — Mati se pritožuje, da so hčere premalo pridne, ponižne, sramožljive in pobožne. Najprej

ti sama pokaži, kako se prav dela in živi, ne samo z besedo, ampak tudi z djanjem.

Le recite tedaj: Otroci moji, jaz hočem, da v moji hiši vsi po krščansko živite. Tistega ne spoznam za svojega otroka, kateri v gnadi božji ne živi in ni otrok božji. Pa bodite tudi sami otrokom v vsih čednostih zgled, da boste lahko rekli z apostelnom: *Jaz sem vas rodil v Jezusu Kristusu po nauku sv. evangelija*. Otrok je rojen od svojih staršev k enaki natori. Kdor sam krščansko ne živi, tudi otrokom ne bo vcepil krščanskega duha. Kdor nima lepih lastnosti, jih tudi otrokom ne bo kot najboljše dedšine zapustil.

H koncu le to še rečem, da strašna sodba čaka takih staršev, ki so svojim otrokom le slabe zglede dajali; oni so po besedah sv. Krizostoma *ubijavci svojih otrok*, ker njih duše morijo in jim časno življenje dajo, da jim večnega vzamejo. — Kristus Gospod žuga „gorje!“ vsacemu človeku, kateri bližnjega pohujša, v greh zapelje. Posebno pa je izrazil svojo jezo nad tistimi, ki nedolžne otroke pohujšajo. Djal je, „da bi bilo bolje, da bi se jim mlinski kamen na vrat obesil in se potopili v globočino morja.“ Kako se bo pa še-le staršem zgodilo, ki svoje male pohujšajo in jih od Jezusove čede odvrnejo? Za take starše je mlinski kamen premajhna teža, njih kazen je večno pogubljenje. Ako ste vi starši sami grešniki in taki umrjete, bo kazen velika; — koliko pa večja bo narastla, ako otroci vaše grehe ponavljajo. Tudi ti grehi bodo vam prišteti. Hinavščina je velik greh; pa vendar v tem oziru, bi rekel, je nekoliko pripuščena, kar zadeva očitni zgled staršev in gospodarjev. Če le-ti sami nočejo pobožno živeti, naj se vsaj pred otroci pobožne kažejo in greha varujejo. Če bodo sami pogubljeni, naj saj nedolžne otroke svoje pogubljenja otmejo.

Zato prosim vse starše, naj pazijo na svoje besede in dela, da otrokom nobenega pohujšanja ne dajo. Naj se varujejo, da ne bodo vpričo otrok lagali, kleli, kvantali in družih ljudi obrekovali. Sicer se bodo otroci vseh teh pregreh naučili in vsi vkup se pogubili. Veliko bolj naj si prizadevajo, da svojim otrokom svetijo z dobrimi deli in lepimi čednostmi. Tako bodo starši otrokom vidni angelji varuhi, ker bodo otroke svoje vodili v nebesa. Enkrat pa bodo veselo stopili pred Sodnika in sredi svoje družinice lahko mu rekli: „Tukaj so, o Gospod, vsi, ktere si meni izročil, nobeden zmed njih se ni pogubil. Amen.“

Ivan Podboj.

Obletnica cerkvenega posvečevanja.

I. Cerkev od zunaj in znotraj.

Kamen iz stene bo vpil, in les, (ki je med sklepi v poslopji), bo odgovarjal.

Hab. 2, 11.

Danes obhajamo spomin tiste slovesnosti, s katero je bila ta cerkev po škofu posvečena in očitni službi božji izročena. Od tistega dne se tukaj sv. maša daruje, beseda božja oznanjuje in kruh življenja deli. Od tistega dne prihajajo verniki semkaj najvišjemu Kralju nebes in zemlje se poklanjat ter mu potoževat svoje dušne in telesne reve. Pač čudovit in znamenit kraj je farna cerkev! Neštevilne milosti se tu delijo, veliko lepega se tu vidi in sliši. Saj že po zunanjem, po svoji zidavi namreč cerkve druga poslopja presegajo in so od blizo in daleč vidne našemu očesu. Dobri verniki zato ljubijo svojo cerkev, radi vanjo zahajajo ter se radi v nji pomudijo.

V resnici je pa tudi vse, kar opazujemo na cerkvah od zunaj in znotraj, zelo pripravno, svete misli v nas obuditi ter nas opomniti koristnih nauk. Kadar se cerkev z velikim trdom sozida, z vsem potrebnim preskrbi in ozališa, kadar se slovesno posveti v prebivališče Najvišega in se hiša božja v svojem veličastvu vzdiguje pod milo nebo, takrat pač veljajo o njej besede prerokove: *Kamen iz stene bo vpil in les . . . bo odgovarjal.*

Naša farna cerkev stoji zdaj vsa prenovljena od zunaj in danes tudi lepo ozališana od znotraj, kakor nevesta pripravljena svojemu ženinu. Če se vanjo (ali v katero drugo cerkev) oziramo, kaj nam oznanuje? Kaj nam pač *kliče kamen iz stene*, kaj nam bo *les odgovarjal*?

Gotovo je primerno, da vam v imenu teh mrtvih reči jaz odgovorim: a) Kaj nam oznanujejo z zunanje, b) kaj pa z znotranje strani cerkvene?

I.

Ako se sploh ozremo na cerkvena poslopja, koj zapazimo, da se od vseh drugih poslopij po mestih, trgih in vaseh razločijo ter jih presegajo na velikosti in lepoti. In to po vsej pravici.

1. Kajti cerkev je hiša božja. Če se že spodobi za pozemeljskega vladarja veličastneje stanovanje, kakor so druga, koliko bolj še-le za Boga, kralja večne časti in slave?

V višjem duhovnem pomenu nam vse zunajno poslopje cerkveno oznanuje cerkev Jezusovo, t. j. občestvo vseh pravovernikov. Podlaga ali temeljni kamen je Kristus sam; stene, iz katerih poslopje obstoji, nas spominjajo raznih cerkev po zemlji; kamni pa so posamezni verniki.

Koliko truda stane, preden se vse to lepo zloži! Kamni se morajo razdrobiti, obsekati in izlikati, da se primerno v zid vložé. Ali se sv. cerkev ne trudi veliko, preden z mečem besede božje obteše grde izrastke, navade in napake ljudi ter jih pripravne stori kot ude kraljestva božjega na zemlji? Tudi vidimo, kako so posamezni kamni z apnom in malto nerazrušljivo med seboj zvezani, da eden drugega nosi, podpira in utrduje, vsi pa so z ometom lepo združeni v celoto. Kaj lepa podoba, kako imajo posamezni verniki združeni biti po ljubezni božji ter se po krščanski ljubezni do bližnjega med seboj podpirati. — Okna, ki jih vidimo v stenah, nas opominjo vere; kar je namreč solnčna svetloba za telesno oko, to je luč sv. vere za našega duha, in kakor svetloba skozi okna prihaja ter notranjo cerkev razsvetljuje, tako tudi sv. vera našo dušo. Strop s streho, ki se nad mogočnimi zidovi vzdiguje ter jih pokriva, pomenja upanje; kakor se namreč streha nad vsem prostorom vzdiguje, tako se širi nad vso zemljo nebo, kraj našega srčnega upanja.

Če toraj cerkev v njeni celoti opazujemo, pač vidimo spolnjene besede prerokove: *Kamen iz stene bo vpil, in les, ki je med sklepi v poslopji, bo odgovarjal*, da je namreč tukaj prava podoba cerkve Jezusove, podoba kristijanov, da je tukaj *prebivališče Boga z ljudmi*. (Raz. 21, 3.)

2. Če se oziramo na obliko in lego cerkev, zapazimo, da so navadno zidane v podolgastem četverovogelniku ter proti vzhodu obrnene na nekoliko vzvišenem kraji (če je mogoče). Predpodobe krščanskih cerkev so bile tudi podolgasto četverovoglate, kakor Noetova barka in Salomonov tempelj. Slednji je bil zidan v četverovogelniku, da bi predstavljal veliki tempelj božji, zemljo, katero so si ljudje noter do srednjega veka mislili štirivoglato. — Obrnena pa so od zahoda proti vzhodu, kjer le kraj pripušča. Vzhod je imenitnejša stran nebna, ker nam prinaša dnevnega kralja, veličastno solnce, večer pa sklene dan in vse naše delovanje. Lega cerkve nas toraj opominja, Boga pozdraviti z vzhodom in zatonom solca v molitvi, svoje delo zjutraj z Bogom začeti in zvečer z Bogom dokončati in tako pri svojih delih svoje misli obračati na Boga, kakor evetlice, ki se za solncem obračajo. — Bere se, da je paradiž, ki je

bil zavoljo greha zaprt, ležal proti vzhodu. Lega cerkve nam tudi kaže proti pravi domačiji zgubljenega raja na vzhodu in cerkev nam ga s svojim zveličevalnim delovanjem odpre. — Enako se tudi čita, da je bil Odrešenik, z obrazom proti zahodu obrnen, križan in je potem v nebesa šel, kar še stopinje v kamnu vtisnene spričujejo. Glejte, zato leži cerkev proti vzhodu, da pri molitvi gledamo v Kristusa, posredovalca med nebom in zemljo. — Ako je mogoče, stoji cerkev na nekoliko vzvišenem kraju, kar kaže na duhovno njeno zidavo, o kateri pravi Gospod, da se opira na skalo (Mat. 16, 18.), kar se vjema s svetopisemskimi besedami, da je cerkev mesto božje, ki leži na gori in ne more skrito ostati (Mat. 5, 14.); kar spominja na zemeljski Sijon in na pravi nebeški Jeruzalem, ktereга je sv. Janez po današnjem listu (Raz. 21, 10.) iz neba videl doli priti. Če ni na višavi zidana, ima saj nekaj stopnjic, ki nas spominjajo tistih stopinj, po katerih dospemo k zedinjenju z Bogom.

3. Nad cerkve se vzdigujejo zvoniki ali stolpi. Zvonik nam je vedni kazavec, da je naša prava domovina v nebesih. Neprehoma nas opominja, naj svojih oči ne obračamo, kakor nespametna živina, na zemljo in naj svojega srca ne navezujemo na minljivo blago, temuč naj ubogamo klic apostelnov (Kol. 3, 1.): *Iščite, kar je zgoraj, kjer je Kristus sedeč na desnici božji, ne pa, kar je na zemlji.*

4. V stolpih visé zvonovi, ki kažejo na klic apostelnov in evangelijskih oznanovalecev, o katerih veljajo besede: *Po vsem svetu je šel njih glas in do skrajnih mejâ njih besede.* Kakor se evangelij razlega skoro čez ves svet, tako donijo zvonovi daleč čez mesta in trge in vasi in poljane. — V zvonjenji spoznajmo klic Gospodov, ki nas vabi k poslušanju božje besede, k sv. maši, k litanijam, molitvam in drugim pobožnostim. Ko slišite ta glas, sledite mu, da se ne bo kedaj Gospod pritožil, rekoč: *Kolikrat sem vas hotel zbrati, kakor kokla zbira piščeta pod perute, a vi niste hotli!* (Mat. 23, 37.) — S sv. Jeronimom spoznajmo tudi v zvonovem glasu trombo poslednje sodbe, ki bo strašno zabučala na naša ušesa: *Vstanite mrtvi k sodbi!* Če zdaj ubogamo klic zvonov, nam trombe glas ne bo strašen, ampak klic k vstajenju za večno življenje.

5. Na zvonikih vidimo uro, ki nas spominja na minljivost in naglost časa. Z vsako uro smo bližje grobu, kolikorkrat kladvo udari, toliko bližje smo večnosti. Zatoraj porabimo dobro vsako uro! Bodimo čuječi, ker ne vemo, ob kateri uri pride Gospod ter nas pokliče na sodbo. Vsaka je za nas lahko zadnja. Bodimo varčni s časom in

kupujmo si ž njim dobra dela za večnost. En udarec bo prišel, ki bo za nas končal vse časove ure in bo večnost nastopila, kjer se štejejo ure po besedah: Zmirom — nikdar. Ali za zmir srečen in zveličan, ali za vekomaj pogubljen. O veselji ali žalosti v drugem življenji veljajo besede: Zmirom, zmirom tam trpi — Nikdar, nikdar konca ni.

6. In če še višje povzdignemo oči, zapazimo na mnogih stolpih petelina, ktere ga veter sem pa tje obrača. Petelin je podoba čuječnosti; ne le po dnevu, ko nevarnost proti, celó po noči svoj krik zažene. Tako imamo tudi mi v svoji notranjosti nikdar spečega čuvarja — vest. Poslušajmo to petelinovo petje svoje vesti ob uri, ko smo v veliki nevarnosti greh storiti; poslušajmo ga, če nas že v grešni noči k pokori kliče, kakor Peter, ktere ga je Bog po petelinovem petji k kesanju poklical. — Na drugo stran pa ta petelin zaznamuje tudi službo pridigarja in pastirja, ki s svojim klicem v greh dremajoče zbudi in jih k pokori vabi. Kakor se petelin na zvoniku vetru nasproti postavlja in obrača, tako tudi pridigar poplavo greha, kateri kot okuženi zrak dušo pokvari in umori.

7. Na vsakem cerkvenem zvoniku pa se najvišje sveti križ na kroglo vsajen, v znamenje, da je križ svet premagal, da je to poslopje Jezusu Kristusu posvečeno in se le skozi njega more priti v nebesa. V Jezusovem imenu nam pravi križ: *Moja hiša je hiša molitve*. (Mat. 21, 13.) Ta križ v višavi pa tudi kaže, da se bo to znamenje enkrat na nebu zasvetilo, ko bo Gospod zopet prišel sodit žive in mrtve.

Že zunanja stran kake cerkve nam oznanuje tiste nauke, ki nam jih sv. vera na srce poklada in je res nekako podoba vesoljne katoliške cerkve; še bolj to spoznamo, ako si znotranjo stran ogledamo.

II.

Kako velike zaklade božjih milost v cerkvi prejemamo, nam oznanujejo posebno njene notranje naprave.

1. Ko čez (velika) vrata stopimo v cerkev, se razgrne pred nami obširen prostor proti (velikemu) altarju, mnogokrat v obliki križa, kot znamenje našega odrešenja, kateri se imenuje ladija (čoln). To poznamenovanje je že od starodavnih časov v navadi. Ze sv. očetje so cerkev primerjali z rešilno barko Noetovo in s čolnom sv. Petra. Kdor se hoče rešiti pred splošnim potopom greha, mora se zateči v cerkev, tam bo obvarovan. Kristus je samo iz Petrovega čolna ljudstvo učil, tedaj samo iz cerkve Kristusove, ktero vodi

namestnik sv. Petra, rimski papež, se oznanuje pravi nauk in kdor se hoče zveličati, mora priti tega poslušat. Jezus je svoje aposteljne in njih naslednike postavil za ribiče ljudi. Papež so krmar, ki vodijo čoln sv. Petra, škofje in duhovni so veslarji, ki na razburjenem morji življenja duše vozijo v varno zavetje. In to pod banderom sv. križa, zato ima ladija njegovo obliko. Ladija v cerkvi je toraj splošno zbirališče vernega ljudstva, katero išče poti in pomočkov za zveličanje. In kakor je bila v začetku krščanstva navada, da so se verniki, ki so čednost ljubili in se na pot popolnosti podali, v ladiji zbirali in bili pričujoči pri božji službi, med tem ko so morali oni, ki so še-le želeli kristijani postati, ali so bili še neverniki, v lopi pred cerkvijo ali v zunanjem dvorišču stati: tako spričujejo tisti, ki se shajajo v cerkveni ladiji, da jim je mari dušno zveličanje, da jim je čednost ljuba; saj vemo, da brezverci in malomarneži v cerkev ne hodijo in se res zunaj dvorišča (božjega) znajdejo.

2. Kmalu pri vходу najdemo kropilni kamen, čegar blagoslovljena voda nas spominja, da moramo v cerkev k molitvi in daritvi priti s čistim srcem, ako hočemo uslišani biti. S pobožnim poškropljenjem pri vstopu se oborožimo zoper skušnjave satanove in vse (prosto-voljne) raztresenosti pri molitvi; pri izstopu naj nam bo blagoslovljena voda orožje zoper grešne nevarnosti, ki nam med svetom protijo.

3. To škropljenje pri vходу nas spominja še druge zveličanske vode, s katero očiščeni smo še-le pravico dobili v cerkev božjo stopiti. Zato zagledamo blizo vrat zakladnico te božje milosti: krstni kamen. Ta ti pokliče v spomin prisego in obljubo, katero si storil svojemu Bogu. Ali si mu tako zvest ostal, kakor si obljubil, nosiš še belo oblačilo nedolžnosti, bi li si upal zdaj stopiti pred sodnji stol? Če ne — ti on kaže malo dalje na drugo očiščevališče, ki ga je Kristus v svoji neskončni usmiljenosti, da bi zabredli grešnik ne obupal, postavil, to so

4. spovednice. Tu je tisto varno zavetje, kamor se po zgubljenem raji in po zgubljeni nedolžnosti moreš zateči, da se z višnjevim oblačilom pokore odeneš ter milost božjo in mir vesti zadobiš. Tam v spovednici čaka Oče nebeški zgubljenega sina; tam sodi Zveličar in čaka na nas, čeravno smo ga žalili; tam govori skesanemu Caheju: danes je tvoji duši zveličanje došlo; tam grešniki zopet postanejo Abrahamovi sinovi.

5. Tu ali tam v ladiji zapazimo pušico ali skrinjico, ki je odmenjena za mile darove. Tu je shramba, kamor naj pokladajo verniki za cerkvene potrebe in ozališave svoje darove po svetopisemskem

opominu, da naj ne vé levica, kar je dala desnica. Pa glejte, v višem pomenu kaže skrinjica na tisto nebeško shrambo, kjer se spravljajo vsa naša dobra dela in milodari. Puščice imajo ključavnice in zapahe, da tatovi, ki se še celó v svetišči Bogu krasti predrznejo, ne morejo zlahka zakladov odnesti. Nebeška zakladnica, kamor dober kristijan spravlja mile darove, ima tako močne ključavnice, da mu jih ni rija in molji ne snedó in tatovi ne ukradejo. — (Kaj pa skrinjice vas, farmani sv. Jakopa, posebno danes opominjajo? Vi vidite svojo farno cerkev od zunaj krasno ozališano, od znotraj z novimi orgljami, klopmi in drugimi popravami olupšano . . . ali ste se tudi že vprašali, če je že vse to plačano? Vi ste dolžni za svojo farno cerkev skrbeti, ker toliko duhovnih milost od nje prejemljete. Res veliko jih je že lep dar položilo na altar, od katerih se ni toliko pričakovalo, a mnogo, posebno hišnih gospodarjev, na ktere se je štelo in ki bi lahko kaj odtrgali, se jih ne zmeni ali morda misli, da je že vse plačano? Sploh darujte . . . zališajte vi Jezusu njegovo hišo, ker on vam lepša vaše duše in srečo deli vašim hišam. Prinesite enemu zmed nas, ali če hočete nepoznani ostati, vrzite v skrinjico svoj dar — našli ga bote v večnosti . . .)

6. Kakor se vojščaki zbirajo v vojašnicah krog svojih zastav, tako tudi kristijani kot vojščaki Kristusovi v cerkvah krog bander. Te so znamenja zmage, ktero je Kristus zadobil čez svet, smrt in pekel. Za kristijana pa so bojna znamenja, pod katerimi bojevati se je prisegel, da bi došel v obljubljeni deželo. Po božjem povelji so šli Izraelci s svojimi zastavami skozi puščavo proti Palestini, obljubljeni deželi. (IV. Moz. 2, 2.) Ko vidi kristijan bandera v cerkvi, se naj spominja svojega vzvišenega poklica.

7. V ladiji na evangelijski strani se nahaja leca ali prižnica, ktera nas spominja Jezusa, nebeškega učenika, ki je ljudstvo iz Petrovega čolna učil; s ktere zdaj njegovi namestniki sv. evangelijski razkladajo v duhu sv. cerkve. Pokrov nad leco kaže na temno, prikrito stran sv. pisma, ktero prav razumeti le sv. Duh podeli, kar so mašniki pri posvečevanju prejeli. Zato se vidi navadno na pokrovu podoba sv. Duha, kateri pridigarje razsvetljuje in zmot varuje. — Na leco se pride po stopnjicah v znamenje, da ni vsakemu dano sv. pisma razumeti in razlagati; to se doseže še-le po velikih stopnjah, po mnogem trudu, učenji, molitvi in pomoči od zgoraj, brez ktere je tako vse naše delovanje zastoj.

8. V cerkvi oko na-se obračajo razne podobe svetnikov božjih. Te imajo biti za kristijana neprenehana pridiga, ki to

potrjujejo in kažejo, kar mašnik oznanuje. Podobe so odprte bukve, iz katerih beremo pobožne misli sv. ljubezni, kesanja in nasledovanja. Ko vidimo sv. križev pot na stenah, naj nam bo spodbudek, da kot Jezusovi učenci voljno vzamemo svoj križ ter hodimo za njim. Ko vidimo Marijo ali katero sv. devico z lilijo v roki, se spomnimo, da je srčna čistost med čednostmi, kar je lilija med cveticami na polji. Vidimo slavne mučenike z morilnimi orodji ali s palmovo vejo, sklenimo vojskovati se za nebesa, ker le, kdor se bo dobro vojskoval, bo kronan. (II. Tim. 2, 5.)

9. Na tako imenovanem koru so postavljene orglje, ki imajo poveličevati službo božjo. Kakor se v nebesih Bogu vedno prepeva in godba razlega, tako naj se godi tudi na zemlji. Kakor so orglje lepo ubrane ter se njih glasovi prijazno topijo, vjemajo in zlijejo s petjem v veličasten slavospev, tako — nas opominjajo — naj bi se tudi mi medsebojno razumeli, v prijaznosti živeli in bi v naših sreih vedno odmevala čast in hvala božja.

10. Če zdaj stopimo iz ladije naprej, dospemo v svetišče (presbiterij), najbolj imeniten oddelek. Tu se vršé največje skrivnosti sv. vere vsak dan, semkaj imajo posebno biti obrnene oči vsih kristijanov. Tu pa vidimo pred oltarjem goreti luč noč in dan, ki se zato imenuje večna luč. Ta kaže na njega v tabernakeljnu, ki je rekel: *Jaz sem luč sveta, kdor hodi za menoj, ne tava po temi, ampak bo imel luč življenja*; ta kaže, kakor Janez Krstnik, na njega, ki v neznatnih podobah kruhovih med nami prebiva, ktere ga pa vendar mnogi kot svojega največjega dobrotnika nočejo spoznati. — Svetilnica pa nam tudi v duhovnem pomenu kaže naše srce, ki naj bo vedno v ljubezni goreče do milega Zveličarja ter mu naj nikdar ne zmanjka olja dobrih del.

11. V sredi svetišča se vzdiguje veliki oltar s tabernakeljnom, kjer Jezus Kristus kraljuje. Ker v velikih cerkvah en oltar ne zadoštuje, zato so še stranski oltarji po kapelah. Njegova miza je kamnita in je shramba svetih ostankov služabnikov božjih. In ravno oltar je najbolj posvečen in maziljen s častitljivimi obredi po rokah škofovih, ker pomenja najvišjega Maziljenca Jezusa samega, kateri je skala in glava vse cerkve, kateri je življenje in slava svetnikov. (Kol. 3, 4.)

Ker se na oltarji daritev opravlja, nas on spominja na križ, ki je bil zasajen na Kalvariji, čegar podoba se mora znajti na vsakem oltarji, kjer se mašuje. S tega še zdaj Jezus pretaka svojo kri v odpuščanje grehov vesoljnega sveta. Z oltarja — pravi pobožen učenik — se razliva sv. kri na duše grešnikov, da bi njih trdobo omečila,

na duše pravičnih, da bi jih v dobrem utrdila, na neverna ljudstva, da bi njih temo pregnala, na uboge duše v vica, da bi jim trpljenje polajšala in plamen ognja pogasila. — Gotovo je toraj naša dolžnost, z vso pobožnostjo in hvaležnostjo pričujočim biti pri tej najsv. daritvi.

12. Pa tukaj pri oltarji nam pogrinja Gospod tudi mizo za večno življenje. Blizo oltarja vidimo pregrajo, ki je obednica za naše duše. Svoje meso in svojo kri jim Gospod daje, da bi ne opešale na trudapolnem potu proti svoji domačiji.

A tista pregraja pred mizo Gospodovo nas tudi spominja gorečega grma, kateremu se je hotel Mozes približati in je slišal povelje božje: *Sezuj svoje čevlje, zakaj kraj, kjer stojiš, je sveta zemlja.* V tem gorečem grmu je tudi za nas Bog pričujoč, tu plapola njegova ljubezen in usmiljenje do nas. Če se mu hočemo bližati, moramo ubogati Mozesa ter sezuti vse posvetno in nečimerno, vse pregrešno... svoje srce Gospodu v dar podati, na to poklekniti k njegovi mizi in potem bo deležno neštevilnih milost.

Zares kamen in les in vsak predmet, ki ga opazujemo zunaj in znotraj cerkve, nam kliče na ušesa in oznanuje, da je tukaj hiša božja, naša skrbna mati in največa dobrotnica na zemlji. Vse, kar vidimo, ima svoj globoki pomen in nam tehtne resnice kliče v spomin. Blagor nam, ako si jih k sreči vzamemo, stoteri sad bodo obrodile. Tudi mi si bomo prizadevali postati živi tempeljni božji; radi bomo iz tega namena posnemali psalmista, ki je rekel: *Veselil sem se, ko se mi je reklo: v tempelj Gospodov pojdemo* — hiteli bomo na perutih srčnega hrepenenja v svoje cerkve, tu pred Gospoda pokladali svoje molitve in daritve in tako vživali že tukaj predokus nebeškega Jeruzalema. Amen.

Ant. Žlogar.

2. Cerkev — kraj duhovnih zakladov.

Jezus je rekel Caheju: Danes je tej hiši zveličanje došlo. Luk. 19, 9.

Kdaj je bilo večkrat slišati, kako so tu ali tam zaklad kopali. Zaklad pa je težko dobiti, še težje pa vzdigniti. Pravijo, da tam, kjer zaklad cvete, o posebnih časih in svetih večerih luč gori, pa le malokteremu se posreči, da tako luč zagleda in za zaklad zve. Pa

če je tudi za zaklad zvedel, ga je silno težko vzdigniti. Pravijo namreč, da mora zaklad le o posebnih časih, in vselej ponoči (navadno o polnoči) vzdigovati, da mora v risu stati, da mora tako imenovane črne bukve s sabo imeti, da mora posebne molitve in kdo vé, kaj še vse opravljati in kakšne bogoskrunske obrede uganjati, da ga vzdigne. In če potem tudi strahovi pridejo, če hudiči strašijo, ne smé iz risa skočiti, ne smé spregovoriti, ne smé nazaj pogledati. Če kaj tacega stori, pravijo, da je potem vse zgubljeno, da se zaklad še le toliko globokeje pogrezne, in da mora predrznež svoj poskus drago plačevati!

Kaj pač vi, dragi poslušaleci, k temu porečete? Jaz mislim, da nobenega ni med vami, ki bi si hotel na tak način premoženja in denarjev iskati; vsak pa, ki se je morebiti kaj tacega podstopil, se je grdo ogoljufal, svojo vest pa s smrtnim grehom obtežil, ker je tako vražarsko počenjanje naravnost zoper prvo božjo zapoved in veliko razžaljenje vsegamogočnega Boga, kateremu se tako rekoč odpove in s satanom v zvezo stopi. Nasproti pa sem tudi prepričan, da bi vsak izmed vas rad šel zakladov iskat, če bi se to moglo brez greha zgoditi in če bi le za tak kraj vedel, kjer se res zaklad dobi. No dobro. Hočem vam tedaj jaz tak kraj povedati, kjer zamorete prav velike zaklade vzdigniti: povedati vam hočem, kateri in kakšni so ti zakladi in kako jih je treba vzdigovati!

Ta stvar je zelo imenitna in toraj upam, da bote prav pazljivo poslušali!

I. Kje je tisti srečni kraj, kjer se zakladi kopljejo?

Tak srečni kraj je vsaka posvečena farna cerkev. Kakor tam kraj zaklada boje lučica naznanuje, tako tukaj luč gori noč in dan in kaže vsakemu, kje so pravi zakladi skriti. Pri onih zakladih so le nekteri posebni časi, kadar jih je vzdigovati mogoče, tukaj so vedno na ponudbo. One zaklade le malokteri zasledi in dobi; tukaj jih vsak zamore dobiti. Pri onih je treba veliko skrbi in strahu, črnih bukev in čudnih obredov; tukaj je treba le dobrega namena in pobožnega sreca! Oni zakladi so daleč daleč v kakšni stranski dolini ali divji puščavi, ti so pa vsakemu tako blizo in brez posebnih težav doseči! Saj tukaj prebiva on, ki je Gospod nebes in zemlje in ki od svoje obilnosti vsem podeluje. Cesar na Dunaji le nekatere dneve puščajo revne, v stiskah zapopadene, z nadlogami obložene pred se, da njih prošnje uslišujejo; tukaj pa je Jezus vedno pričujoč, da nam gnade deli. Tisti dan, ko so škof to cerkev posvetili, jo je Kristus v posest

vzel, in je prvokrat stopil v to hišo, kakor nekdaj v hišo Cahejevo, da se je tudi o cerkvi reči smelo: Danes je tej hiši zveličanje došlo! To se pravi: Če je Kristus sam, Zveličar naš, jo v svoje stanovanje izvolil, more tudi vsakdo, kdor prav sem prihaja, doseči vse milosti in zveličanje. Ris, v čegar sredi moremo duhovne zaklade zajemati, so škof s svojo palico v potreseni pepel zaznamovali in so stene te cerkve. Ta kraj si je Bog izvolil, kakor nekdaj Salomonov tempelj, da hoče naše prošnje tukaj poslušati in uslišati. — Ko je namreč Salomon tempelj dodelal in z mnogimi daritvami posvetil, se mu je Bog po noči prikazal in je rekel: *Slišal sem tvojo molitev in sem si izvolil ta kraj v hišo daritve. Če zaprem nebo, da dežja ne bo, in ukažem in zapovem kobilici, da objeda deželo in pošljem kugo med svoje ljudstvo; se pa spreobrne moje ljudstvo, na katero se kliče moje ime, ter me prosi in išče mojega obličja in dela pokoro za svoja huda pota, bom tudi jaz uslišal iz nebes in bom milostljiv njih grehom, ter bom ozdravil njih deželo; tudi bodo moje oči odprte in moja ušesa bodo nastarljena molitvi tega, ki moli na tem mestu. Zakaj izvolil in posvetil sem to mesto, da je moje ime ondi na večno, in da ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni.* (2. Kron. buk. 7, 12—16.)

Če se je tedaj Bog že v stari zavezi z besedo zavezal, da bo uslišal Izraelce, kolikorkrat bodo s skesanim srcem k njemu klicali v tempeljnu, v katerem je v skrivnostnem oblaku prebival, koliko bolj bo nas uslišal v naših cerkvah, kjer resnično prebiva v najsvetejšem zakramentu. Zato od krščanske cerkve tako molimo pri današnji sv. maši po obhajilu: *Moja hiša je hiša molitve; v nji bode vsak prejel, kdor prosi, vsak najdel kdor išče, in vsakemu se bo odprlo, ki trka!*

Toraj vedi, moj kristijan, da cerkev, posvečena cerkev, je kraj pravih zakladov: če jih v resnici želiš, sem se zateci, sem rad zahajaj, tukaj prosi in boš prejel, tukaj išči in boš najdel, tukaj trkaj in se ti bo odprlo!

II. Kteri pa so zakladi, ki jih v cerkvi dobiti zamoremo?

To niso zakladi, ktere rja in molj sné in jih tatje odnesó; to so duhovni zakladi, to so zakladi za večno življenje, namreč velike milosti, posvečujoče in djanske milosti, ki jih prejemo pri sv. zakramentih, pri sv. maši in oznanovanji božje besede.

Glejte cerkev je tisti srečni kraj, kjer smo precej po rojstvu milost opravičenja prejeli pri sv. krstu, da smo bili rešeni oblasti hudičeve in sprejeti med ude cerkvene in otroke božje.

Cerkev je tisti srečni kraj, kjer se nam oznanjuje sv. evangelij, beseda božja, ki nam pamet razsvetljuje, voljo meči, ki nas v nadlogah tolaži, v skušnjavah krepí in ki nam kaže pot v nebeško domačijo!

Cerkev je tisti srečni kraj, kjer dobivamo odvezo od svojih grehov in ž njo mir vesti, pokoj srca. Oh kakšen revež je kristijan s smrtnim grehom na vesti; pri vsem časnem blagostanji vendar ni vesel, ne zadovoljen; če se je pa skesano, odkritosrečno spovedal s trdno voljo popboljšati se, o kako je potem vesel in srečen, na celem svetu bi zastoj tacega veselja iskal, kakoršno je tu dobil pri spovednici.

Cerkev je tisti srečni kraj, je tista gostilna, kjer se krščanski popotniki krepčajo na poti proti nebesom. Jed in pijača, ki je tu na ponudbo, je samo sv. rešnje Telo in sama sv. rešnja Kri našega Zveličarja, ki nam je zastava večnega življenja po njegovih lastnih besedah, ko pravi: *Kdor moje meso je in moja kri pije, ostane v meni in jaz v njem in jaz ga bom obudil k večnemu življenju.* (Jan. 6, 56).

Cerkev je tisti srečni kraj, kjer vsakikrat lahko nepopolne odpustke, velikokrat med letom pa popolne odpustke lahko zadobimo, če majhne zapovedane pogoje spolnimo in tako zadostujemo za svoje grehe, da nam tam v vicah ne bo treba trpeti.

Cerkev je tisti srečni kraj, od kodar dobivamo pomoč tudi v bolezní in o naši smrtni uri. Od tukaj nam bo mašnik Gospodov prinesel sv. popotnico in ž njo največo tolažbo takrat, ko nas bo vse drugo zapustilo.

Cerkev je tisti srečni kraj, pri katerem bomo tudi po smrti počivali, kakor otrok v krilu svoje matere, čakajoč prihodnjega vstajenja!

Cerkev je tisti srečni kraj, kjer mašnik Gospodov moli in prosi posebno pri daritvi sv. maše za vas, ki se pehate in trudite za vsakdanji kruh; cerkev pa je tudi tisti srečni kraj, kjer se bodo še po naši smrti molitve opravljale za nas.

Povejte zdaj, ljubi moji poslušalci, ali je še kje na široki zemlji kak tako srečen kraj, kakor je vsaka posvečena cerkev, kakor je posebno za farmane njih farna cerkev? Zares, tu je kraj pravih in resničnih zakladov in boljših bi nikjer dobiti ne mogli, saj ti zakladi nas že na zemlji zares srečne storé in nam gotovo pomagajo tudi k večni sreči!

III. Kako pa je treba zaklade vzdigovati?

Marsikteri, ki je šel zaklade vzdigovat, je prazen nazaj prišel, ali pa je še škodo imel na zdravji in premoženji; to pa zato, kakor pravijo, ker ni prav znal ali pa se ni prav obnašal pri vzdigovanji. Treba je namreč, kakor pravijo, velike previdnosti in stanovitnosti,

posebno da se nič ne ozira, ko bi bili še taki strahovi, da nič ne spregovori in da iz risa pred časom ne stopi.

Enako bi rekel, se je treba tudi v cerkvi obnašati, kdor hoče tu duhovnih zakladov nabrati. Kdor se v cerkvi brez potrebe zgo-varja, kdor se nazaj ozira, kdor od cerkve med pridigo proč hodi, tak ne bo zaklada vzdignil, ampak bo prazen odhajal, brez duhovnega dobička; pa ne samo to, še dušno škodo bo imel, ker se je z nespodobnim zadržanjem Bogu zameril. Tak k cerkvi in v cerkev z grehi pride, še več grehov pa od cerkve odnese. Kdor se v cerkvi ne misli prav obnašati, bi bilo bolje zanj, če bi blizo ne hodil. Kdor-koli v ta ris, med cerkvene stene, stopi, je tudi zavezan ves čas zbran in pazljiv biti, če hoče duhovnih zakladov vzdigniti.

Iz tega pa tudi lahko previdite, ljubi moji poslušalci, zakaj obiskovanje cerkve in božje službe tako malo sadu obrodi; zakaj so nekteri pri vsem tem, da v cerkev hodijo, vendar-le revni na dobrih delih, in vedni berači na duši ostanejo. Kaj pomaga, če je še toliko zakladov na tem svetem kraju, če jim pa ni mar, jih vzdigniti, ker zamudé ravno pravi čas, ko zakladi cvetó, z nespodobnim obnašanjem, z grdimi mislimi in željami, z nesramnimi pogledi, s časnimi skrbmi, z nepotrebnim govorjenjem, s spanjem in dremanjem. Ko bi današnji kristijani namen in želje imeli po duhovnih zakladih, bi se pač morali drugače obnašati; tako pa se jim že na obrazu bere in iz njih vedenja spozna, da jim za tiste čisto nič mari ni. Včasih res ni podoba, da so to verni kristijani, ki hodijo tu sem svojega živega Boga molit. Ko bi to verovali in na to mislili, bi se pač drugače morali obnašati. Kar je nekdaž Kristus prodajalcem in menjalcem v tempelju zagrozil, velja tudi velikokrat današnjim kristijanom: *Moja hiša je hiša molitve, vi pa ste jo storili jamo razbojnikov.* (Luk. 19, 46.) Ali ni sramota za nas kristijane, da se mohamedani in neverniki v svojih tempeljskih veliko lepše obnašajo, kakor marsikteri kristijan! Kakšna bo sodba za take ljudi!

Toraj ti rečem: Kdorkoli greš v cerkev, pomisli, kam greš, pomisli, da je tukaj svet kraj, da so tukaj vrata nebeška in hiša božja! Pa ti večkrat na to ne pomisliš in ne veš, kakor očak Jakob ni vedel. Kadar tedaj v cerkev greš, sezuješ popred svoje čevlje, kakor Mozes, to je, pusti vse nepotrebne misli, časne skrbi zunaj in obnašaj se, kakor se na tako svetem posvečenem kraju spodobi in vselej boš obilno zakladov za dušo dobil in s sabo nesel!

Slišali ste danes, ljubi moji poslušalci! v priliki od zakladov, kje so pravi zakladi skriti, kateri in kakšni so ti zakladi in kako jih

moramo vzdigovati. Tisti srečni in sveti kraj, kjer duhovni zakladi cvetó in kjer božje milosti dobivamo, je vsaka posvečena, posebno vsaka farna cerkev. Oh, zahvalimo Boga, da nam je dal tako lepo priložnost, ga v njegovi hiši obiskovati, tukaj njegove milosti prejemati. Tu na tem svetem kraju so nam brezšteviline gnade, duhovne dobrote na ponudbo, oh, nikar jih ne zamudimo! Če je neumnost, od polne skledé lačen hoditi, je še večja neumnost, iz cerkve, kjer je toliko gnad, toliko zakladov na ponudbo, s praznimi rokami proč hoditi. Hočemo pa duhovne zaklade vzdigniti, se moramo tudi na tem svetem kraju sveto in pobožno zadržati, če ne, se nam zaklad zmuzne, še globokeje pogrezne, tako, da ga drugikrat še težje vzdignemo, ali bi ga celo ne mogli več vzdigniti.

Ljubi moji poslušalci! Če nazaj pomislimo na pretekle čase, kakšno veselje nas mora prešiniti! Kolikor je znano, že nad 500 let tukaj cerkev stoji; pomislite zdaj, koliko sto in tisoč kristijanov v teh dolgih letih je sem hodilo, si tukaj zasluženje za nebesa nabiralo. Kdo sošteje vse gnade, ki so jih naši predniki tu dobili, in gnade, ktere smo že mi tu prejeli. Če je tam vsacega srce, kjer je njegov zaklad; oh, naj bo naše srce obrneno k cerkvi, naj bodo naše želje na tem srečnem kraju pravih zakladov. Kolikorkrat le zamoremo, radi in veseli sem pritecimo, pa prav se zadržimo in nikoli ne bo zastonj. Gospod Bog nam je sam dal besedo in jo bo tudi držal; vselej nas bo poslušal in uslišal. Zato recimo z besedami sv. cerkve, ki jih danes pri sv. maši moli: *O Bog, ki nam vsako leto spomin posvečenja sv. tempeljna ponavljaš in nas vselej svetim skrivnostim zdrave ohraniš, usliši prošnje svojega ljudstva in dodeli, da se bo vsak, kdorkoli bo v ta tempelj prišel tvojih dobrot prosit, tudi veselil, da je uslišan bil.* Amen.

J. A.

Dveindvajseta nedelja po binkoštih.

I. Ljubezen vse veruje, vse upa.

Farizeji so šli in so se posvetovali, da bi Jezusa vjeli v besedi. Mat. 22, 15.

Ako življenje Jezusovo preiščujemo, se ne moremo dovelj načuditi neizmerni potrpežljivosti in krotkosti, s katero je prenašal svoje nasprotnike in sovražnike. Blisk in strelo je imel v svoji oblasti,

na njegov migljej bi se bila zemlja odprla in požrla zlobneže, na njegovo besedo bi bila smrt koso zavihtila in pokončala hudobneže; pa on ne kaže svoje vsegamogočnosti nasproti nezmnožnim sovražnikom, ne posluhuje se nobenega drugega orožja kakor — mile besede. Tu se je prav po črki pokazalo, kar so že preroki o njem prerokovali, da *tlečega stenja ne bode ugasnil in potrtega trsta ne zlomil*. Farizejci so bili tako hudobni, da bi navadni človek mislil, da jih nobena reč ne more prenagniti in bil bi precej od kraja obupal nad njimi; a Jezus je imel nepremagljivo potrpljenje ž njimi ter se je do zadnjega še prizadeval jih prepričati in pridobiti. To, kar nam današnji sv. evangelij pripoveduje, se je godilo že zadnji čas njegovega življenja. Ze sto in stokrat se je prepričal njihove trdovratnosti, videl je vso hinavsko zvijačo v njihovih srcih in vendar jih še ne zavrže, temuč jih hoče še z dobro besedo prepričati in pridobiti. Oni hočejo njega z zvijačno besedo vjeti, da bi ga pogubili in v smrt izdali, on pa jih hoče z modro besedo vjeti, da bi jih pridobil za večno življenje, rekoč: *Dajte cesarju, kar je cesarjevega in Bogu, kar je božjega!*

O kako osramoti ta veličastni izgled nas kristijane, ki tako radi bližnjega le na slabo sodimo, in tako hitro obupamo nad njegovim poboljšanjem. Jezus je videl na dno spridenega srca trdovratnih judov, in vendar jih ne zavrže precej in ne obupa še nad njihovim poboljšanjem; mi pa, ki ne vidimo svojemu bližnjemu v srce, vendar tako radi verjamemo, če o njem kaj slabega slišimo, in mi, ki nam je prihodnost popolnoma prikrita, tako radi obupujemo nad njegovim poboljšanjem. Kako slaba je še naša ljubezen do bližnjega! Zato sem se namenil še enkrat govoriti o krščanski ljubezni do bližnjega, in tej dvojni napaki nasproti, ki sem jo ravnokar omenil, razložiti dve prelepi lastnosti: 1. Ljubezen vse veruje, 2. ljubezen vse upa.

I. Ljubezen vse veruje.

Krščanska ljubezen — sama vsa dobra in blaga, nedolžna kakor otrok — le samo vse dobro rada verjame o svojem bližnjem, slabega pa tako dolgo ne verjame, dokler ni prav do dobrega dokazano in spričano, da je res storil kaj takega, kar se sliši govoriti zoper njega.

Ljubezen sicer od vsacega človeka, tudi od svojih nasprotnikov, vse dobro rada verjame, veliko rajše pa še od poštenih in pobožnih ljudi in od taceh, katerim je posebno spoštovanje dolžna, kakor postavim

od svojih staršev, predpostavljenih in duhovnov. Ljubezen veruje, da so poštene in po božji volji in da niso taki in taki, kakor jih sovražni in opravljeni jeziki raznašajo.

Ljubezen je take nature, da od svojega bližnjega rajše verjame vse dobro, kakor kaj slabega; zatoraj rajše verjame temu, ki bližnjega hvali, kakor unemu, ki ga graja in črni.

Ljubezen tudi rada verjame izgovore, s kterimi kdo svojo ali pa svojega bližnjega nedolžnost skazuje. Ljubezen nikogar nezaslišanega ne obsodi, da je tega kriv, česar je obdolžen. Če je kdo v hiši kake reči obdolžen, ga ljubezen pred se pokliče ter mu reče s prijazno besedo: Glej, ljubi moj, tega in tega si obdolžen. Ali je to res? Kaj ti na to praviš? Ljubezen ga mirno posluša in če so njegovi izgovori veljavni, jih rada verjame in potem ga prijazno spred sebe spusti.

Ptuje ljudi pa in tudi take, kterih ljubezen pred se klicati ne more in ne sme, sama izgovarja, če so res kake pomote ali pregrehe krivi. Ljubezen ima namreč besede sv. Bernarda pred očmi, ki opominja, rekoč: *Če je kdo kaj hudega storil, si misli, da je iz nevednosti storil; misli si, da se je prenaglil; misli si, da se mu je tako naključilo. Če pa njegovega djanja izgovarjati ne moreš, izgovarjaj pa vsaj njegov namen, da ni tega iz hudobne volje storil, temuč le iz človeške slabosti. Človeška slabost pa je grozno velika; hitro se človek spodtakne in pade in tudi ti bi bil padel in morebiti še globokejš, kakor je tvoj bližnji padel, ko bi se bil znašel v ravno tisti priložnosti, skušnjavi in sili. Da ti nisi v tisto jamo padel, v katero se je tvoj bližnji prekucnil, ni tebi, temuč božjemu varstvu pripisovati; zakaj po besedah sv. Avgušтина zamore vsak človek vsak greh storiti, ako ga roka božja ne varuje.*

Tako izgovarja ljubezen svojega bližnjega, ktera po besedah sv. Pavla vse veruje.

Zalostno pa je, da se ta krščanska ljubezen, ki le vse dobro rada verjame, med nami tako močno pogreša; ker ljudje o svojem bližnjem verjamejo le rajše vse slabo kakor pa dobro. Da dobro verjamejo, jim je treba natanko dokazati, slabo pa brž ko brž že na besedo verjamejo, če tudi pride iz še tako opravljenih in lažljivih ust. Naj, postavim, tega ali unega človeka deset ljudi hvali in le en sam jezik naj ga graja, se rajše verjame temu. Naj rajše pa se verjame, če kdo kaj hudega pripoveduje od pobožnih ljudi in duhovnov. Brž ga slišimo širokoustnega človeka brez ljubezni reči: O že verjamem, da je to storil; prav rad verjamem, da je to storila; takim

potuhnjenim svetohlincem in svetohlinkam nisem nikoli nič upal; saj sem že rekel in še pravim: na tihe vode se ni zanesti itd. Tako govori hudobnost brez ljubezni, ktera namesti dobrega vse hudo veruje.

Ta brezbožnost, ki rajše vse hudo kakor dobro verjame, je še celó razkačena in razdražena, če se kdo poteguje za poštenje in dobro ime svojega bližnjega, posebno duhovnov. Naj kdo pravi: to ni res, to je grda laž, kar ljudje govoré, že vsi nanj planejo s strupenimi jeziki, ker se jim za malo zdi, da se še kdo za njih poštenje vleče in poslednjič je še ta nepošten, kateri se za poštenje družih poganja, poslednjič je tudi ta črn, kateri noče nad svojim bližnjim črnega verjeti.

Kristijani, od kod pa to pride, da ljudje le rajše verjamejo hudo kakor dobro od svojega bližnjega? To pride iz pomanjkanja prave krščanske ljubezni do bližnjega; zakaj ljubezen le samo vse dobro rada verjame.

Pri tej priložnosti moram pa še vprašati: Od kod pa to pride, da je današnje čase toliko opravljevcev in obrekovavcev na svetu? To pa pride od tod, ker je silo veliko tacihi ljudi, ki jih radi poslušajo in jim vse na besedo verjamejo, naj se jim še tako neverjetne reči pripovedujejo. Ko bi jih nihče ne hotel poslušati, ko bi jim nihče ne hotel pritrdovati, prikimovati in verjeti, bi se kmalo naveličali, svoje malovredne marnje razkladati. Ko bi nihče ne hotel njih slabega, trohljivega in smrdljivega blaga kupovati, bi bili sami primorani svojo zaničljivo kupčijo pustiti, ker bi se tudi bali in sramovali ko goljufni prodajavci, to je, opravljevci in lažnjivci obveljati pred ljudmi, kateri bi jim verjeti ne hotli. Zato piše sv. Jeronim, rekoč: *Ko bi mi to skrb v sebi imeli, da bi obrekovavcem tako brž ne verjeli, bi se gotovo vsi bali obrekovati, zato da bi z obrekovanjem zaničljivih ne storili bolj sebe, kakor drugih. To hudo pa (namreč obrekovanje) je ravno zato tako splošno in temu grehu se jih zato toliko uda, ker jih skoraj vsi poslušajo. Ti pa, opominja sv. Jeronim neko Celancijo, ti pa pred tem zlegom tako beži, da ne le sama nič ne opravljaš, temuč tudi nobenemu opravljevcu nikoli nič ne verjameš. Obrekovavcem nikoli nič ne pritrduj, da s svojim prikimovanjem greha v njih ne rediš. Kdor obrekovavcu pritrduje in mu verjame, pase v njem hudobnost, še bolj obrekovati.*

Dragi poslušavci, varujmo se, opravljivim in lažnjivim jezikom verjeti in jim pritrdovati, marveč jih z vso razumnostjo zavračajmo in s tem bomo nje in sebe veliko grehov obvarovali in v nas se bo

zmeraj močnejše prijela krščanska ljubezen, ktera po besedah sv. aposteljna Pavla le samo vse dobro rada verjame.

Res je sicer, da tudi krščanska ljubezen hudo verjame, toda ne tje v en dan, ne na prvo besedo kakega opravljivega jezika, ne če kaj med ljudmi zvoniti sliši, temuč le takrat, če je hudo nad bližnjim očitno in popolnoma dokazano in se po nobeni ceni izgovarjati ne da; zakaj ljubezen ne more reči: to je ravno, če je krivo; to je belo, če je črno; to je lepo, če je grdo; to je prav, če ni prav; to je dobro, če je pregrešno.

Če je pa krščanska ljubezen o hudem svojega bližnjega tako prepričana, da ga tudi nikakor izgovarjati ne more, pa vsaj še njegovega poboljšanja upa, po besedah sv. aposteljna Pavla, rekoč: *Ljubezen vse upa* in o tem v drugem delu.

II. Ljubezen vse upa.

Krščanska ljubezen vse dobro upa o svojem bližnjem, naj si je zdaj še tako velik grešnik in v železno srajco hude navade zakovan; če tudi zdaj še slišati noče nič o poboljšani svojega razuzdanega življenja. Ljubezen nad njim nikakor ne obupa, ker si misli, saj nihče ne vé, da bo zmirom tak ostal in da bo tudi v nespokornosti in trdovratnosti umrl. Kdor je zdaj velik grešnik, zamore biti z gnado božjo še večji svetnik; kakor tudi nasproti: kdor je zdaj svet in že tako rekoč z eno nogo v nebesih stoji, zamore še smrtno grešiti in pasti v brezno peklensko.

Juda Iškarjot, eden izmed Jezusovih aposteljnov, je zaničeval očitno grešnico Marijo Magdaleno, pa glejte! Magdalena, očitna grešnica, je svetnica, Juda pa, dasiravno apostelj, je večno pogubljen. Oh! koliko je tacih med nami, ki se za pobožne in bogaboječe štejejo, in zdaj z Judežem očitne grešnice z zaničljivim očesom pogledujejo, pa bodo morebiti z Judežem v peklenškem ognju goreli, poboljšane grešnice pa se bodo z Marijo Magdaleno v nebesih večno veselile.

Dokler milost božja grešnika na svetu trpi, ne smemo nikdar nikoli nad njegovim spreobnjenjem obupati; Gospod ga zna kakor Petra milo pogledati, in potok britkih solz se mu bo udrl iz njegovih zdaj še tako predrznih oči: Gospod se zna nanj še zadnjo uro ozreti kakor na Dizma na križu, in omečeno bo njegovo zdaj še jekleno srce; blisk gnade božje zna nanagloma vanj udariti in ga razsvetliti kakor Savla na potu v Damask, in iz Savla, srditega preganjalca kristijanov je bil Pavel, apostelj narodov. Milost božja je neskončna. Roka Gospodova, pravi prerok Izaija, ni okrajšana, ona zamore grešnika vzdigniti iz najglobokejše globočine njegovih pregreh. Kolikor

revnejši je človek, toliko rajše se ga dobrota božja usmili, ker je s tem toliko bolj poveljučana. Priče milosti božje do grešnikov so nam Caheji, Avguštni, Margarete Kortonske vseh časov do današnjega dneva. In kdo izmed nas smé in zamore milosti božji meje postaviti? Krščanska ljubezen dobro pozna to neskončno milost božjo do ubozih grešnih ljudi, toraj vse trdno upa od nje.

Mem tem ko ljubezen vse upa, pa tudi vse stori in nič ne opusti, kar zamore bližnjega poboljšati in ga na pravo pot zveličanja pripeljati. Kar pa sama storiti ne more, to upa od Boga zadobiti po svojih gorečih molitvah. In zakaj bi tudi ne upala, ker je trdno prepričana, da je Bogu vse mogoče, in da Bog po besedah svetega pisma *premore še celo iz kamnja Abrahamu otrok obuditi* (Mat. 3, 9.)

Kristijani! zdaj pa sami sebe nekoliko prevdarimo, če tudi v našem srcu gori taka ljubezen, ki vse upa, tudi takrat upa, kadar skoraj celo nič upanja ni, tega ali onega poboljšati. Če premišljujemo svoje djanje in nehanje do zmotenih bratov in sester, do grešnikov in grešnic, moramo z žalostjo spoznati, da nam manjka ljubezni, ktera vse upa, ker se brž naveličamo, za poboljšanje bližnjega si prizadjati, če le precej ne moremo globoke korenine hude navade iz njegovega srca izrjaviti in odrašenega debela trdovratnosti ukloniti. To vam hočem v nekterih žalostnih zgledih pojasniti.

Treba bi bilo tega neubogljivega otroka ali pa mladenčeka, ki za lepo besedo nič več ne mara, po pameti strahovati, ter mu njegovo trmo s šibo iz glave izbiti, toda brez jeze in kletve. Oče ali mati brez upljive ljubezni pa pravita: „Saj nič ne pomaga kaznovati. Kogar je veliko ubiti, ga je malo učiti. Ta otrok je že take trmaste nature, natura pa se ne da predelati.“ O brezupna ljubezen! kaj govoriš? Saj se da še levova natura ukrotiti, pa bi se človeška ne dala, ko bi se že mladenček vabil svoj vrat uklanjati pod jarem modre postave!

Treba bi bilo trdo na noge stopiti, in svojemu odraslemu sinu ponočevanje, vasovanje, popivanje, igranje z vso ostrostjo braniti rekoč: „Moj sin! dokler bo ta moj mali prst migati mogel, boš ti njemu pokoren, če pa ne, se od hiše poberi in belo suknjo obleci, tam te bodo pokorščino učili.“ — Oče in mati brez upljive ljubezni pa pravita: „Saj sva ga že dolgo učila, prosila, svarila, pa nič ni pomagalo. Hrast se ne da nič več prikloniti, je že prevelik, naj pa raste kakor sam hoče.“ Glejte jo malosrčno ljubezen, ki nič več upanja nima! Hrast se res ne dá vkloniti, pa se dá podreti, če ostra sekira do debela pride.

Treba bi bilo ono nališpano, vso posvetno, zaljubljeno hčer neprenehoma učiti, prositi in svariti; — mati brez upljive ljubezni pa pravi: „O saj sem že dosti dolgo nad njo klepetala, pa nič ni po-

magalo. Kdo se bo zmirom z njo ruval! naj bo kakoršna če; — saj bo sama trpela.“ Res je, da bo sama trpela; pa boš trpela poleg nje tudi ti, o mati brez upljive ljubezni!

Treba bi bilo one dečke, ki se učé rokodelstva, zavoljo njih nam vsem znanih napak in nerodnosti z vso pohlevnostjo, pa tudi primerno ostrostjo učiti in svariti, k molitvi in v cerkev priganjati, tudi za njimi pogledati, kod da hodijo. Mrzla neupljiva ljubezen pa pravi: „Tega ljudstva se nič več ne prime, ravno kakor da bi bob v steno metal. Le škoda za vsako lepo besedo. Se že nočem jeziti; naj bodo kakoršni hočejo; saj niso moji otroci!“ — Glejte jo nemarljivost brez vse ljubezni! tvoji otroci so; saj te očeta in mater ime-nujejo; saj so tebi zročeni, in Bog jih bo tirjal iz tvojih rok.

Treba bi bilo tega ali onega posla zavoljo njegovega samopašnega, razuzdanega življenja svariti; gospodar in gospodinja brez upljive ljubezni pa pravita: „Se že nočem zavoljo tega grditi, pa saj bi tako nič ne pomagalo; da posel le sicer svoje dolžnosti dopolne, vse drugo meni nič mar.“ O mar, mar! bi ti moralo biti, ker sv. apostelj Pavel pravi: „*Ako pa kdo za svoje, in zlasti za domače nima skrbi, je vero zatajil, in je hujši od nevernika.*“ (I. Tim. 5, 8.)

Treba bi bilo tega prijatelja ali tovariša, ono prijateljico ali tovarišico z vso ljubeznijo prositi in svariti, naj opusti ono krivično dejanje, tatvino in goljufijo, in se ogiblje one slabe priložnosti, naj dá slovo vasovanju in pregrešni zvezi. Ljubezen brez upanja pa pravi: „Saj bi nič ne pomagalo, ko bi tudi kaj rekla; rajše molčim, da se kaj ne zamerim; in že nočem teh sitnosti imeti.“ O da se Bogu usmili, taci prijateljev in tovarišev, ki nočejo svojemu prijatelju in tovarišu iz mlake greha pomagati! Taki prijatelji in prijateljice brez ljubezni niso vredni tega lepega imena.

Treba bi bilo kvantače in klaface bistro pogledovati in zavrniti. Nezaupljiva ljubezen pa se precej s tem utolaži rekoč: „O saj bi nič ne pomagalo, ko bi človek tudi kaj rekel, saj bi se še iz mene norca delali, se mi posmehovali, toraj rajše molčim.“

Ta nezaupljiva ljubezen pa včasih še drugim odbija učiti in svariti rekoč: „O kaj se boš ž njim že toliko časa upiral in ukvarjal, saj ne boš nič opravil; pusti ga; kar zna, to bo znal; on svojo navado seboj v zemljo ponese.“

Kristijani! sram nas bodi take ljubezni, ki nad poboljšanjem svojega bližnjega precej obupa, in ga pusti v njegovih pregrehah tičati.

O kako nas osramoté sveti apostelnji, ki niso zgubili svojega upanja, ves svet prenoviti in Kristusu pridobiti, dasiravno so ga videli v brezno neverstva in malikovanja, v strašnih hudobijah vsega zakonpanega — zastaranega. Marsikdo izmed nas bi jim bil rekel: „O vi Galilejski možje! doma bodite! svojega ribstva se držite! nikar ne hodite po svetu, saj ne bodete celo nič opravili! Judje bodo ostali judje pri svojih šegah in grešnih navadah, neverniki vas ne bodo poslušali, malikovavci si ne bodo dali vzeti svojih bogov, ktere

s pregrešnim, mehkužnim, nečistim življenjem časté, grešniki se ne bodo spreobrnili na vašo besedo“. Aposteljni so dobro sprevideli vse zadržke, ki so njih svetemu namenu nasproti stali, in vendar niso obupali; podali so se križem sveta med divje, sovražne, hudobne narode, in se niso bali ne preganjanja, ne železja, ne ječe, ne muke, ne smrti. Aposteljni so vse upali, toraj so neprenehoma do zadnjega zdihljeja svojega življenja Kristusa oznanovali. Sv. Peter in Pavel sta vse upala, toraj sta tudi k smrti peljana ajdovske Rimljane učila. Sv. Andrej je vse upal, toraj je še zadnja dva dni na križu razpet ljudstvo učil. Sv. Janez je vse upal, toraj je tekel za hudobnim mladenčem, kateri je bil k tolovajem ubežal. Sv. Monika je vse upala, toraj je veliko let za svojega hudobnega moža neprenehoma molila, in za svojim razuzdanim sinom Avguštinom jokaje hodila. Misijonarji vse upajo, toraj se s križem v roki med divje narode podajo, dasi ravno jim nasproti stojé skoraj nepremagljivi zadržki in smrtne nevarnosti. Ljubezen vse upa. Ljubezen vse premaga. Ljubezen tudi železna vrata prebije. Ljubezen je močnejša ko smrt. In tako vseupljivo ljubezen Bog s tem plačuje, da se ji zgodi, kar tje tako stanovitno upala; zakaj *upanje nikoli ne osramoti*, piše sv. Pavel. (Rimlj. 5, 5.)

Pa morebiti kdo poreče: „Je že prav — upati — vse upati — in od Boga vse upati; kaj pa potem, če se med tem, ko človek vse dobro upa, le zmiraj vse slabo zgodi? Človeku upanje upade, in se naveliča učiti in svariti, če nič ne opravi, in če za svojo dobroto prejema le nehvaležnost, zopernost in zaničevanje. Na ta ugovor in na to pritožbo moram zopet z besedami sv. Pavla odgovoriti rekoč: *Ljubezen vse pretrpi, vse prenese*, kar se prenarediti in popraviti ne dá. O tem pa sem vam že o drugi priliki obširno govoril, toraj sklenem svoje govorjenje rekoč: Oče nebeški! z žalostjo spoznamo pred teboj, da nam manjka, veliko, veliko manjka krščanske ljubezni, skoraj vsa nam manjka. Mi siromaki pa si je ne moremo ukresati v svojih sreih; tvoj dar je. Zatoraj te ponižno prosimo, ti sam jo ukreši v nas po Jezusu Kristusu, svojem edinorojenem Sinu, — tisto ljubezen, ktera vse veruje, vse upa, vse pretrpi, vse prenese. Amen.

† Jurij Volc.*)

*) Še štiri druge pridige je imel preblagi ranjec „o ljubezni do bližnjega“, ktere so pa že natisnene v knjigi: Pridige ob posebnih priložnostih, ki jih je imel Juri Volc. V Ljubljani 1848.

2. Ali je dovoljeno?

Dajte Bogu, kar je božjega.

Mat. 22, 21.

O človeku, kateri zvesto po sv. veri živi, se greha skrbno varuje in si krščanskih čednost pridobiva, pravijo ljudje, da je „pobožen“, da je „svetnik“ ali „svetnica“. V sv. pismu, v katekizmu in sploh v cerkvenem govorjenji se pa večkrat tak imenuje „pravični“ in o njem je zapisano: *Pravični iz vere živijo*. In ta beseda je res najbolj primerna za takega blagega kristijana, ki vse svoje življenje natanko po sv. veri vravnava, kajti pravičen je do samega sebe, ker ničesar ne zapravi, kar mu je Bog izročil in si prizadeva vse pridobiti, kar mu je Bog obljubil in za kar ga je vstvaril; pravičen je do Boga, ker je zvest v službi božji in ničesar ne zamudi, kar Bog zahteva od njega, saj še to si prizadeva dopolniti, kar od Boga ni strogo zapovedano, ampak le nasvetovano, tako, da res daja po besedah današnjega evangelija Bogu, kar je božjega; pravičen je pa tudi do bližnjega, ne le do cesarja in do višje gosposke, ampak do vsacega človeka, ker nikomur ne dela krivice, pač pa si prizadeva po svoji zmožnosti vsim ustrezati: pravični toraj da in stori vsim vse, kar je dolžan.

Zato se sme ves nauk sv. katoliške cerkve imenovati nauk o pravičnosti in je ob kratkem izrečen v zapovedi krščanske pravice: *Stori dobro, varuj se hudega!* In sv. pismo naravnost pravi, da *pravični bodo sodnji dan na desnici in da po sodbi pojdejo pravični v večno življenje*. Ako hočemo tudi mi enkrat prišteti biti onim srečnim, bodimo vsikdar in v vsakem oziru pravični. Pri vsem našem djanji in nehanji naj nam bo vedno pred očmi vprašanje: „Ali je dovoljeno?“ In če nam vest pravi, da to ali ono ni dovoljeno, premagajmo se in nikar ne storimo, ko bi imeli še toliko trpeti. Pomudimo se toraj danes nakoliko pri tem vprašanji: Ali je dovoljeno? Ali se sme?

Pobožni puščavnik Barlaam povedal je nekdanj kralju Jozafatu to-le priliko: Nek popotnik je bežal pred srditim levom. Hoté ubežati divji zverini, priteče do globokega prepada in ker se je preveč zaletel, se ne more več udržati ter drvi naravnost v prepad. K sreči pa se obdrži za vejo drevesa, ki je viselo nad breznom in spleza nanj. Ves vesel meni, da je odšel smrtni nevarnosti. A kmali mu veselje upade, ko zapazi novo nevarnost. Pod drevesom namreč zagleda dve veliki podgani, ki ste neprenehoma glodali korenine nagnitemu

drevesu in malo še manjka pa se bo podrlo drevo in on se pogrezne v globoko brezno. Ves obupan se ozré v globočino in zagleda, kako štiri grde strupene kače poželjno sikajo proti njemu in kako ognjen zmaj vanj upira svoj krvoločni pogled. Od vseh strani toraj ga nevarnost obdaja; trepetaje se zdaj ozré preplašeni popotnik proti nebu in tu zagleda nekoliko kapljic medu, ki z drevesa kapljejo; in pri tej priči je vsa nevarnost pozabljena, ves strah je zginil; zaslepljeni popotnik misli le na to, kako bi si s sladčico postregel.

Zvesto je poslušal kralj to pripovedovanje in ker si ne more razložiti pomena te prilike, mu jo puščavnik tako-le pojasni: „To je podoba našega življenja“, pravi. „Srditi lev je neprizanesljiva smrt, ki nas povsod preganja; globoki prepad je svet poln nevarnosti, rev in nadlog; trohljeno drevo, ktereга se je oklepal nesrečni popotnik, je naše življenje, kteremu je Bog sam odločil gotovo mejo; podgani, ki to drevo glodate, ste dan pa noč, ki naše življenje vedno krajšata, da se slednjič podere naše telo kakor trohljeno drevo; štiri kače so štirje elementi, ki vedno pretijo našemu življenju, kajti smrt nas lahko zasači v ognju ali v vodi, zrak nam lahko prinese kužno bolezen ali pa umrjemo na zemlji; ognjeni zmaj pa, ki plamteče žrelo odpira po nesrečnem popotniku, je strašno brezno peklenško, ki nas vsak trenutek žuga požreti. Nekoliko medenih kapljic slednjič, ki kapljejo z drevesa, to je minljivo, grešno vživanje in nečimerno posvetno veselje, ki nas tako oslepi in omami, da ne mislimo ne na nebesa, ne na pekel in nas tako premoti, da se ne zmenimo več ne za Boga, ne za dušno zveličanje in da pozabimo na vse nevarnosti.“

Predragi kristijan, v tej podobi je tudi tvoje življenje opisano. Tudi ti si tako rekoč vedno v smrtni nevarnosti; zvečer, ko se vležeš, nikoli ne veš, boš li mogel zjutraj vstati, in zjutraj, ko se na delo odpravljaš, ne moreš reči, če boš zvečer še zdrav in živ. In vendar pri vsem tem, da visiš med življenjem in smrtjo, misliš zmiraj le na veselice, le na to, kar se tvoji popačeni natori prilega, na nebesa, na zveličanje pa pozabiš.

Vsak trenutek lahko umrješ in vendar v smrtnih grehah brez strahu dalje živiš. O kako milovanja, pač krvavih solz je vredna ta tvoja slepota in lahkomišljenost! Nebesa so ti na ponudbo, pa se za kapljico medu poganjaš v vedni nevarnosti v pekel se zgruditi! O to mora biti drugače!

Kaj pa hočemo storiti? ali hočemo svet zapustiti in v samostan se podati? Tega ravno ne, ker k temu je treba posebnega poklica. Lahko ostanete med svetom, smete se veseliti, smete — kakor pravite — vživati življenje, zakaj ne. Sv. Duh nas v sv. pismu celo priganja k veselju, češ, da veselega darovalca Bog ljubi. Vse vam je dovoljeno, le greh ne in kar v greh napeljuje! In

ravno zavoljo tega je tako silno imenitno vprašanje, ki so ga po sporočilu današnjega evangelija judje s hudobnim namenom Jezusu zastavili, ki si ga moramo pa mi z dobrim namenom v vsih okoliščinah življenja sami sebi postaviti, vprašanje namreč: Ali je dovoljeno? ali se sme?

a) Kadar hočeš tedaj svojemu telesu kako veselje privoščiti, vprašaj se najprej: ali je dovoljeno? — Predno odpreš svoje oči in kaj pogledaš, vprašaj se, ali je dovoljeno? Dovoljeno ti je, ozirati se po naravi, gledati pisane travnike, visoke gore, zelene planjave, jasno zvezdnato nebo in veseliti se stvarjenja božjega. Kako se veselijo nedolžni otroci, ki po polji pisane metulje lovijo, po vrtilih cvetlice trgajo in v vence spletaajo, na nebu svitle zvezde štejejo, v knjigah sv. podobice občudujejo! Ni pa dovoljeno svojih oči obračati po nevarnih rečeh, ki v greh ali skušnjave napeljujejo. O varuj svoje oči, kajti okna so, skoz ktera lahko sijejo mili žarki angeljske pobožnosti ali pa peklenska tema grešne hudobije, kakor sam hočeš. O daj Bogu, kar je božjega; glej, oči, ki se zdaj pod tvojim čelom sučejo, bodo enkrat gledale Boga v nebeški lepoti.

Predno svoje uho nastaviš in poslušáš, vprašaj se: ali se sme? ali je dovoljeno? — Dovoljeno je, celo zapovedano, besedo božjo, svete nauke poslušati; dovoljeno, močno svetovano je, poslušati lepe prigodbe iz sv. pisma, iz življenja svetnikov in drugih dobrih ljudi; dovoljeno, zapovedano je, poslušati glas spovednika, očeta, matere, gospodarja, dobrega prijatelja, ki te k lepemu življenju napeljuje; dovoljeno je tudi poslušati kratkočasne pogovore, lepe pesmi, godbo, dokler je vse pošteno. Ni pa dovoljeno poslušati grdih, pregrešnih pogovorov, kvantanja in zapeljevanja; ni dovoljeno poslušati obrekovanja in opravljanja. Varuj se, da te zlobno govorjenje ne pohujša; gorjé mu, kdor druge pohujšuje, a gorjé tudi njemu, ki se da pohujšati! Toraj daj Bogu, kar je božjega, kajti s temi ušesi, ki jih imaš zdaj, boš v nebesih poslušal vse večne čase božje skrivnosti, angeljsko petje, ako jih znaš zdaj v dobro obračati.

Predno odpreš svoja usta in spregovoriš, vprašaj se: ali je dovoljeno? O nobene reči ni treba toliko varovati kakor jezik. Dovoljeno je, celo zapovedano, lepo in pametno govoriti, koristne nauke in dobre svete dajati; ne bilo bi prav, vedno molčati. Nikakor pa ti ni dovoljeno svojim zapovednikom se drzno odgovarjati; ni dovoljeno preklinjati, lagati, opravljati in obrekovati; ni dovoljeno — dobro si zapomnite — ni dovoljeno pohujševati, govoriti besede, o katerih pravi sv. Pavel, da ne smejo priti na jezik pravega kristijana. Jezus sam

ne more dobiti dovolj ostrih besedi, da bi posvaril pohujšljivce, zažuga jim najhujše gorjé, rekoč, da bi jim bilo boljše, ko bi se z mlinskim kamenom okrog vratu potopili v globočini morja. Tudi jaz ne najdem pripravnih besedi, da bi mogel dopovedati nesrečo, katero pohujšanje napravlja. Za božjo voljo, kam smo prišli?! Tisti, ki najgrše kolne, najostudniše govori, meni, da največ velja . . . Saj ne rečem, morebiti je bil v prejšnjih časih tudi kak zlobnež, ki se ni zmir varoval grdega govorjenja, a pogledal je préd krog sebe, kdo ga sliši, potlej je še-le stegnil svoj zlobni jezik; znabiti se je pred kedaj tudi včasi slišalo napačno govorjenje, a dobil se je vendar še kak človek zdravih možganov, ki je zavrnil kvantača in mu pomenljivo namignil, kdo da posluša; dobil se je še gospodar, ki je hlapcu kvantaču vrata pokazal: in zdaj? — hudobni kvantajo, tisti, ki mislijo, da so kaj boljši, se pa smejaajo, in tisti, ki jih imamo za nedolžne, so že pohujšani in so se že začeli za pekel pripravljati. Potlej pa tožite čez sprideno mladino, če morete — kdo je kriv? Gorjé pohujšljivcem na dan, ko bo treba od vsake besede odgovor dati! O dajte Bogu kar je božjega, kajti ta jezik, s katerim zdaj govorite in požete, je namenjen v nebeškem veselji vekomaj prepevati slavo božjo med angelji.

Od Boga si tudi prejel zdrave in močne roke, da bi ž njimi njemu služil. Blagor ti, ako jih rad sklepaš in proti nebu povzdiguješ v pobožni molitvi; blagor ti, ako ž njimi pridno delaš in zvesto opravljaš dolžnosti svojega stanu iz ljubezni do Boga; blagor ti, ako jih rad odpiraš in revnemu sobratu dobrote deliš. Gorjé pa, ako svoje roke zlorabiš za dela teme; gorjé ti, ako se tvojih rok drži krivica in goljufija, morebiti še kriva prisega, zatiranje ubožcev in sirot, ali celó kri tvojega brata, ki si ga hudo ranil ali morda še umoril. Kristus sam pravi: *Ako te tvoja desna roka pohujša, odsekaaj jo in vrzi proč od sebe, boljše je, da z eno roko greš v nebesa, kakor z obema rokama v pekel.* Vprašaj se toraj vselej, predno hočeš stegniti svojo roko: ali je dovoljeno? Daj Bogu, kar je božjega; kajti te le roke, s katerimi zdaj koplješ ali orješ, tešeš ali šivaš, pišeš ali kupčuješ . . . boš v večnosti povzdigoval v slavo božjo, ako jih zdaj v čast božjo obračaš.

Bog ti je dal trdne noge in njegova volja je, da bi vedno le po pravih potih hodil. Blagor ti, ako rad hodiš v cerkev k službi božji, večkrat k spovednici in mizi Gospodovi; blagor ti, ako večkrat storiš kako pot iz ljubezni do svojega bližnjega, vsako stopinjico ti bo obilno poplačal on, ki je zagotovil: *Karkoli ste storili kteremu*

izmed mojih bratov, ste meni storili. Gorjé pa, ako hodiš po potu krivice in hudobije; gorjé, ako se daš premagati, da te noge zape-ljujejo v nevarne kraje, kjer je v nevarnosti tvoja nedolžnost, kjer so nastavljeni roparji, morilec tvoje duše; gorjé, ako je tvojim grešnim nogam uglajena pot do zapeljivih plesov in veselje, do prepovedanih shajališč in zlobnih tovaršij . . . Usmiljena vreden je hromec, ki se na nobeno nogo ne more opreti, — vendar stokrat srečniši je memo tebe, ki si s svojimi zdravimi in čilimi nogami pekel služiš; Kristus sam pravi: *Ako te tvoja desna noga pohujša, odsekaj jo . . .* Toraj vprašaj se, predragi kristijan, predno kako stopinjo storiš: ali je do-voljeno? ali se sme? Daj Bogu, kar je božjega, kajti te tvoje noge, s kterimi zdaj po zemlji hodiš, so namenjene, da se boš ž njimi sprehajal po nebeških višavah.

b) Ako moramo pa že na zunanje ude in počutke tolikanj skrbno paziti, da ž njimi Boga ne žalimo; kolikanj bolj moramo čuti nad svojimi znotranjimi dušnimi močmi — nad mislimi in željami, nad čutili svojega srca!

Bog te je obdaril s tako lepimi zmožnostmi. S svojo živo do-mišljijo lahko vsak trenutek zapustiš našo žalostno solzno dolino in se še hitreje kakor blisk povzdigneš tje nad svitlo zvezde in se pridružiš milijonom čistih duhov, ki Bogu slavo prepevajo, in obišeš svoje presrečne brate in sestrice, svetnike in svetnice božje, ki so se nekdam tudi tukaj na zemlji vojskovali kakor mi, zdaj pa že gledajo obličje trojedinega Boga v neskončni sreči. Tako bi lahko bilo, tako bi moralo biti; pa kaj zvem od tebe? Ne da bi se povzdignil na perutih svetih misli v nebeške višave, se plaziš vedno po zemskih puščavah, se podajaš v najbolj okužene kraje in se tako rad mudiš v najbolj zavrženih in zaničljivih prostorih. Glej angelj bi bil lahko po svojem mišljenji, pa se tako globoko ponižuješ ter prostovoljno premišluješ reči, ktere bi te bilo groza poštenim razodeti! O, daj Bogu, kar je božjega! Zlasti gledé misli se vsak dan pogosto vprašuj: ali je dovoljeno? ali se sme? Rad se zdaj v mislih po-vzdiguj v nebeške višave, da se boš enkrat mogel tam v resnici večno veseliti. Zlasti pri molitvi se stanovitno vojskuj in proti nebesom nagibaj svoje misli, če bi ti še s toliko silo uhajale po zemeljskih pustinah.

Bog ti je dal rahločuteče srce. Koliko bi se bilo dalo že iz tvojega srca narediti, lahko sprevidiš, ako premišluješ življenje svetnikov in svetnic božjih, onih presrečnih, ki so precej od mladosti

vedno na to pazili, kaj jo dovoljeno, kaj prepovedano. O kako plemenita so bila srca svetniška! Kako čista in vzvišena so bila njihova čutila! Kolikor sre, toliko posvečenih altarjev je bilo, na katerih se je vsak dan zažigala daritev goreče najčistejše ljubezni do Boga in do bližnjega. Kar je nizkotnega, kar strastnega, kar grešnega, so z vso skrbjo odpravljali iz srca, olupševali pa so ga z od dne do dne obilnišimi čednostmi, da je polagoma postalo prekrasni tempelj sv. Duha. Jezusovo in Marijino presveto Sree posnemati, to so jim bile najgorečnije želje, to jim je bilo najprisrčnejše hrepenenje. Zato so pa tudi toliko popolnost dosegli na zemlji in toliko srečo v nebesih. — Ako pa hočeš zvedeti, kam zabrede ono nesrečno srce človeško, ki se ne zmeni kaj za prevažno vprašanje: „ali je dovoljeno?“ preseli se v svojih mislih v peklenko brezno: s Kajnom, ki ni hotel na božji opomin premagati svojega hudega nagnenja, se začne prestrašna vrsta onih nesrečnih, ki so burnim strastim prepustili svoje ubogo srce ter se tako predrzno pogreznili v časno in večno nesrečo!

O predragi, povej, za katerimi hočeš? za katero pot si odločen? Odloči se vendar za pot svetniško; vprašuj se pri vsih nagibih svojega srca: „ali je dovoljeno?“ Če ti vest poreče, da ni dovoljeno to ali ono, premagaj se, ko bi imel še toliko trpeti, ko bi ti bilo treba tudi mučeniško smrt prestati! V nebesih so tvoji pravi, stalni zakladi, tam naj bo tudi tvoje srce: o daj Bogu, kar je božjega, kajti to tvoje srce, ki ti zdaj tako živo kljuje v prsih, je namenjeno, v nebesih uživati toliko srečo, kakoršne še nobeno srce človeško tu na zemlji ni čutilo. Oh, nikar ne bodi tako nespameten, da bi toliko srečo zavrgel za kapljico medu posvetnega veselja!

Ker smo toraj od Boga sprejeli tako vzvišene dušne in telesne moči in sicer iz tega namena, da bi jih vsikdar v njegovo čast obračali, — njemu služili; je naša prva dolžnost, da smo pravični do Boga, da damo Bogu, kar je božjega. To bomo pa najlože spornili, ako se pri vsem svojem dejanji in nehanji ravnamo po vprašanji: ali je dovoljeno ali ne? In če bi nam bila ktera reč še tako prijetna, pa ni dovoljena, odreči se jej moramo, naj nas stane, kar hoče. Saj vse pozemeljske sladkosti tako hitro zginejo in so res kakor kapljica medu v primeri z večnim veseljem. Ali hočeš bogat biti? Prav je, toda drži se vselej le tiste poti, ki je dovoljena. Hočeš si

časť pridobiti? Prav je, toda stori v ta namen le samo take stopinje, ki so dovoljene. Hočeš v veselji živeti? Prav je, le veseli se, toda veseli se v Gospodu in nikdar ne zabi vprašanja: „ali je dovoljeno?“ Ako boste, predragi poslušalci, tako zvesti do Boga in pravični v njegovi službi, bo tudi Bog do vas pravičen in zvest v svojih obljubah. Amen.

Homiletična zrna.

Prilike Gospodove.

(Dalje.)

16. Neusmiljeni hlapec. (Mat. 18, 23—35.)

Sv. Peter je bil dober, a jako nagel človek. Lahko si je misliti, da mu je bila večkrat jako težka naloga, storjeno krivico odpustiti svojemu bližnjemu. Da bi si gledé te težke dolžnosti vest olajšal ali saj gotovost zadobil, kako se mu je ravnati v tej zadevi, vpraša neki-krat Gospoda: *Gospod, kolikokrat bo grešil zoper mene moj brat, in naj mu odpustim? do sedemkrat?* Tudi v tem se vidi dobro srce sv. Petra, da je nastavljal tako visoko število. Judovski učenci so namreč učili, da se mora sicer sovražniku odpustiti, toda le enkrat ali dvakrat in k večjemu trikrat, v četrtrič pa že ne več. Sv. Peter, ki je poznal nepremagljivo milobo Jezusovega Srca in zahteve njegovega nauka, je nastavljal v svoji blagodušnosti še enkrat tako veliko število, češ, da mora že dovolj dober učenec Jezusov biti, če odpusti do sedemkrat. Ali Jezus mu tega ne potrdi, marveč pravi: *Ne rečem ti do sedemkrat, ampak do sedemdesetkrat sedemkrat*, t. j. brez števila velikokrat, — vselej (Avg. Kriz.). Peter bi rad zvedel mero ali število odpuščanja. Odgovor se glasi: Mera ali število za odpuščanje je — brez mere, vselej odpustiti, kakor se je sv. Bernard neikikat izrazil o ljubezni božji: *Mera ljubezni božje je, brez mere Boga ljubiti.*

To se nam je potrebno zdelo omeniti, ker Jezus sam stavi prelepo priliko v tesno zvezo s tem dogodkom, rekoč:

Zato je nebeško kraljestvo podobno kralju, kateri je hotel račun delati s svojimi hlapci. Ko je začel računati, je bil preden postavljén eden, kateri mu je bil dolžan deset tisoč talentov. Ker pa ni imel s čem plačati, je ukazal njegov gospod prodati njega in njegovo ženo in njegove otroke in vse, kar je imel, in poplačati. — Hlapec pa je padel na kolena in ga je prosil, rekoč: Potrpi z menoj in vse ti bom povrnil.

Spred njega gredé pa je tisti hlapec našel enega svojih sohlapcev, kateri mu je bil dolžan sto denarjev in ga je zagrabil in davil rekoč: Plačaj, kar si dolžan! Tedaj je njegov hlapec predenj padel in ga je prosil, rekoč: Potrpi z menoj in vse ti bom povrnil. On pa ni hotel; temuč je šel in ga je vrgel v ječo, dokler ne bo splačal dolga.

Ko so pa videli njegovi sohlapci, kar se je zgodilo, so bili silno žalostni ter so šli in povedali svojemu gospodu vse, kar se je bilo zgodilo. Tedaj ga je poklical njegov gospod in mu reče: Hudobni hlapec, ves dolg sem ti odpustil, ker si me prosil; ali nisi bil toraj tudi ti dolžan usmiliti se svojega sohlapca, kakor sem se tudi jaz tebe usmilil? In njegov gospod se je razsrdil in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga. — Tako bo tudi moj nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakteri svojemu bratu iz svojih src.

Kralj v tej priliki je Bog Oče. Njegovi hlapci so vse njegove stvari, angeli in ljudje ter vse, kar je v službi božji in Bogu odgovorno. Bog je hotel s svojimi stvarmi račun delati, pa glej, precej v začetku se pokaže velikansk dolg. Na vrsto pride eden, ki je zapravil deset tisoč izročenih mu talentov. Kolik dolg!! Skoraj ga ni mogoče prešteti, kaj še-le poplačati. Po sedanji denarni veljavi ga je težko natanko določiti. Vobče (Schegg, Massl itd.) se ceni ta dolg okrog 20 milijonov goldinarjev, ker se jemlje za podlago računu atiški talent = 6000 drahem ali denarov (denar po 6½ sr. gr., nekako naša stara dvajsetica); drugi (dr. Schuster-Holzhammer, Ventura itd.) pa imajo za podlago drugačno ceno teh starih denarjev in stavijo hlapcev dolg še nad 40 milijonov. Naj bo pa že račun kakoršenkoli, glavna stvar v priliki je primera silno velikega dolga z jako malim (100 : 60.000.000 ali 1 : 600.000).

Kdo je pa tisti nesrečni hlapec, ki si je nakopal tak velikanski dolg? — Adam in ž njim ves človeški rod! Zapravil je raj, razdjal in opustošil je zemljo, da rodi le trnje in osat, pa podobo božjo je deloma pokončal deloma spremenil in popačil. Velikanskemu dolgu primerjena je kazen. Veliko je zgubil Adam s svojim grehom, a vendar ne še vsega; zgubil je čeznatorne darove, a natorni so mu ostali, — zgubil je nedolžnost in posvečujočo milost božjo ter pravico do nebeškega kraljestva, um pa mu je bil le otemnen in volja oslabljen. Za kazen bi bil moral tudi to, kar mu je ostalo, zgubiti — k smrti je obsojen: umrl boš! Življenje zgubiti se pravi, vse zgubiti. Kakor zadolženi hlapec tudi Adam ni kljuboval niti tajil, marveč prosil je milosti in neskončno dobrotljivi Bog mu je pustil še to, kar je imel — ni mu bilo treba še tisti dan umreti — ter mu odpustil tudi ves dolg.

Prilika se sicer naslanja na navado tedanjega časa, ko je dolžnik zastavil vse svoje imetje ter tudi vso svojo družino, gospod je imel pravico zapovedati, naj se prodajo tudi njegovi otroci in njegova žena in vse, kar je imel; a ravno v tem je podobnost tako popolna,

ker tudi Adam s svojim dolgom ni pogubil le samega sebe marveč vse človeštvo. Nam se ta podoba nekoliko nejasna zdi, ker vemo, da račun in odpusčenje se zgodovinsko ni naenkrat zvršilo, ampak je bilo dolžno pismo še-le čez štiri tisoč let za ves človeški rod raztrgano, takrat, ko je Sin božji Jezus Kristus s svojo presveto krvjo ves dolg poplačal; toda pri Bogu ni niti preteklosti niti prihodnosti, pri njem je le sedanjost, kar je za nas daleč narazen, je pri njem skupaj.

Do tukaj je v priliki hlapec kot namestnik vsega človeštva, ves človeški rod je tako rekoč združen v eni osebi, — v Adamu; dalje pa se prilika ozira na posameznega človeka, kako se more Jezusovega odrešenja udeležiti. Ker je namreč človek prost, se nikomur odrešenje ne more usiliti, ampak vsak se ga mora sam prostovoljno udeležiti in vse k temu potrebne pogoje sam spolniti. Le eden izmed teh pogojev se v priliki posebej povdarja, ki je povedan v prošnji: *Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom.* Ker hlapec ni hotel odpustiti sohlapecu, se je njegov Gospod razsrdil in ga je izdal trinogom, dokler ne bo poplačal vsega dolga. Tu je le v zgledu povedano, kar je že pred Jezus z besedo izrekel: *Ako vi ne boste odpustili svojim razžalnikom, tudi nebeški Oče vam ne bode odpustil.* In sv. Janez piše tako lepo: *Ako kdo reče: Boga ljubim in sovraži svojega brata, je lažnik. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, kterega vidi, kako more Boga ljubiti, kterega ne vidi.* (I. Jan. 4, 20.) Kdor pa Boga ne ljubi, ne more biti deležen odrešenja.

Oglejmo si še nekatere posameznosti te prelepe prilike in obrnimo jo sami na-se.

1. Mož, ki je hotel račun delati s svojimi hlapci, je bil kralj, to je izrečno povdarjeno. S tem je hotel Zveličar naznaniti, da to, kar prilika uči in zapoveduje, uči in zapoveduje on sam, najviši vladar in zapovednik. Najviša oblast v nebesih in na zemlji govori: *Jaz pa vam povem: Ljubite svoje sovražnike, dobro jim storite, kateri vas sovražijo in molite zanje, kateri vas preganjajo in obrekujejo.* (Mat. 5, 44.) — Odpustiti namreč in krivico voljno prenesti, ni lahko; zato govori Jezus, ki je sicer tako mil in prizanesljiv, tukaj odločno in oblastno kakor vsemogočni kralj in večni vladar: *Jaz pa vam povem.* In ravno to nasprotje daja priliki tolik pomen: Veličastni kralj odpusti ubozemu hlapcu, ki ni vreden, da bi sploh mislil nanj ali govoril ž njim, sam pa noče odpustiti sohlapecu sebi enacemu! O kako ostro očitanje je to tudi za nas. Mi gremo k spovedi; vemo, da le božji namestnik nam more mesto Boga naše grehe odpustiti; vemo, da tudi najmanjši greh je v očeh najsvetejšega Boga tolika hudobija, da je bi celo angeljski um ne mogel razumeti in noben človeški jezik ne izreči: in vendar kolikrat se zgodi, da za razžaljenje božje se nič ne zmenimo, če je pa nas kdo razžalil v najmanjši reči, že ne vemo, kaj bi počeli, kako mu svojo nejevoljo in jezo bolj občutno pokazali. Če nam Bog odpusti, smo tako malo hvaležni, če imamo pa mi odpustiti kako malenkost

človeku, ki je nam enak ali pa še viši od nas, se nam to tako strašno veliko zdi. Kdor bi resno pomislil, kaj se to pravi: Bog neskončno sveti mi je odpustil moj najmanjši greh, — bi le eno sekundo ne mogel jezen biti in svojega sohlapca, ko bi mu bil prizadjal še toliko krivico!

2. Naš dolg pred Bogom je neskončno velik. Kar sem pred rekel o Adamu, tudi nas slehernega zadeva, — saj je vsako dete pred sv. krstom enako velik grešnik kakor Adam. Glej, kolik dolg ti je bil odpuščen pri sv. krstu! A pri tem ni ostalo. Kolikrat si tudi sam še žalil z malimi in velikimi grehi neskončno svetega Boga; zopet se je nakopičil dolg, ki presega deset tisoč talentov. Ktero izmed desetih zapoved pa moreš imenovati, da bi se nikdar še ne bil pregrešil zoper njo — tudi v najmanjši reči ne? Kteri dan, kateri teden ali mesec moreš imenovati v svojem življenju od tistega časa, kar se popolnem zaveš svoje pameti, da bi se ne bil prav nič zadolžil pred Bogom? Ali moreš zapisati ali povedati število svojih grehov in pregreškov, ko bi tudi celo leto po dnevi in po noči svojo vest izpraševal? In vendar imaš zaupanje — in ga moraš imeti — da ti je ljubi Bog vse odpustil, ako si po svoji moči opravil, kar veš, da je potrebno za zakrament sv. pokore. I kako vendar to, da pa ti tako tesnopršno na tehtnico devaš in tako nezmotljivo šteješ razžaljive besede, s kterimi te je morda nepremišljeno in nehoté tvoj sohlapec — tvoj brat nekoliko razdražil? Pomisli vendar: Bog ti je že tolikrat tako radovoljno za kratko skesano obtoženje odpustil 20 milijonov, ti se pa toliko časa pomišljuješ in se še prisrčnim prošnjam svojega spovednika skor ne daš preprositi, da bi svojemu bratu odpustil ubozih 30 ali 40 goldinarjev! Ali znaš računati: ti svojemu bratu samo tri, Bog tebi dva milijona? Ne gledé seveda na to, kdo si ti, kdo pa Bog.

3. Posebno pa se mora vsakemu količkaj rahločutnemu studiti oni hlapec, ako zvé, da je bil precej po zadobljeni toliki dobroti tako neusmiljen — *spred njega gredé!* Moj Bog, ali ta nesrečni hlapec ni imel spomina v glavi ali pa srca ne v prsih ali pa mu je obojega manjkalo!? Ali je mogoče kaj takega: saj so se mu še kolena tresla, ko je ravno pred ves prestrašen odpuščanja prosil; saj mu je moral še tisti strah pretresati prsi, ki ga je imel še pred odpuščanjem, če mu hvaležnost kar nič ni mehčala in ogrevala srca — in vendar taka trdosrčnost precej po tolikem dejanju tako prizanesljive ljubezni! Ali si morete misliti še kaj bolj nasprotnega, kakor sta ta dva prizora: Veličasten kralj, sedeč na zlatem prestolu, mirno in krotko poslušá ubogega hlapca dolžnika toliko milijonov, ki pred njim klečé s povzdignenimi rokami prosi odpuščanja in slednjič zasliši iz kraljevih ust veselo besedo „vse odpuščeno!“ Spred tolikanj usmiljenega kralja gredé pa ravno tisti hlapec na cesti jeze peneč se zgrabi predenj pokleknivšega sohlapca za vrat in ga davi ter kriči: „Plačaj, kar si dolžan“, — odtod pa ga brez usmiljenja v ječo tira! O grdo srce: še domu ne pride nehvaležnež, da bi svoji ženi in otrokom

povedal veselo novico, da je ves velikanski dolg odpuščен, da se jim ni treba ničesar več bati, — že kar na poti je tako divje neusmiljen! Ali se ti ne vzdiguje nejevolja v srcu, ko le poslušáš kaj tacega! In vendar — in vendar si ti sam večkrat tisti trdosrčni hlapec: od spovednice, od mize Gospodove prideš, pa kako se vedeš še tisti dan, še tisto dopoldne do domačih in do tujih? Znabiti se že na poti ježno izogneš svojega nasprotnika, o katerem trdiš, „da nisi nič jezen nanj, le opravi ti nočeš imeti nič ž njim, pri miru ga hočeš pustiti“. Tako odpuščenje, ki nasprotniku hrbet obrača pa — hlapec, ki na cesti davi svojega sohlapca: kako podobna sta si!

4. Kogar pa hvaležnost do Boga ne gane, da bi razžalniku iz srca odpustil, naj ga vsaj prestraši grozovita kazen, ki jo zažuga Jezus vsim onim, kateri nočejo odkritosrčno odpustiti. Ko so videli sohlapci, kar se je zgodilo, so bili silno žalostni: tudi zdaj žaljuje vsi miroljubni ljudje in angelji nebeški, ako vidijo ljudi v sovraštvu, kregu in prepiru; živ pekel so taki zamerljivi in maščevalni ljudje že tukaj na zemlji. In če se o pravem času ne spravijo, ne odidejo tudi večnemu peklu; gospod je izdal trdosrčnega hlapca trinogom, *dokler ne bo poplašal vsega dolga*. Nemogoče je pa, da bi kedaj poplašal tolik dolg; toraj tudi sovražni človek nima pričakovati družega kakor neizmerno in brezkončno gorje med peklenškimi trinogi. —

Dolžnost bližnjemu odpustiti je silno težka. To pač vsak vé, ki količkaj pozna srce človeško; to je pač vsakemu znano, kateri je bil sam hudo žaljen ali pa je po svojem poklicu med sovražnimi mir in spravo delal. Iz ust sicer kmali pride beseda „odpustim“ — toda ranjeno srce, nemirno srce? Kako težko se dajo globoke rane zaceliti, kako težko umiriti valovi vzburjenega srca! Zato so od nekdaj cerkveni učeniki in pridigarji kaj radi ravno to prelepo priliko razlagali in ž njo razdražena srca pomirovali. — *„Tako bo tudi nebeški Oče vam storil, ako ne odpustite vsakemu svojemu bratu iz svojih src*. Poslušajte to besedo, vi hinavski obsojevalci, ki nikdar ne prenehate tuje napake zasledovati in v očitnost spravljati, ki gledate le na sto denarov, ki vam jih brat dolguje, deset tisoč talentov lastnega dolga pa popolnem pozabite! Poslušajte to besedo, vi sovražni, ki jeze, ktera se je vas lotila, nočete pustiti in čutilom spravljivosti nočete srca odpreti! Poslušajte to besedo, vi trdosrčni, ki stradajočo revščino izpred svojih vrat podite, ker vam je nadležna in ljudi brez strehe iz svojih hiš podite, ker vam svojega dolga ne morejo plačati! Poslušajte to besedo, vi domači trinogi, ki ne ravnate v duhu ljubezni Jezusa Kristusa s tistimi, ki imajo pravico do vašega srca, do vaše postrežbe, do vaše službe, temuč v duhu prevzetnosti, grenkobe in nestrpljivosti razširjate krog sebe le tužnost in bolečino!“ (Förster.) (Dalje prih.)